

**Затверджено
Наказ ректора Національної
школи суддів України
від 05.01.2021 № 1**

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКОЛИ СУДДІВ УКРАЇНИ У 2020 РОЦІ

Київ – 2021

Інформаційно-аналітичний звіт про діяльність Національної школи суддів України у 2020 році

З М І С Т

Вступ.....	3
Розділ I. Підготовка суддів для підтримання кваліфікації, періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації	5
Розділ II. Підготовка працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації	14
Розділ III. Спеціальна підготовка кандидатів на посаду судді.....	20
Розділ IV. Підготовка працівників Служби судової охорони.....	24
Розділ V. Підготовка викладачів (тренерів).....	26
Розділ VI. Науково-дослідна діяльність.....	27
1. Підготовка суддів Верховного Суду.....	27
2. Навчальні курси для суддів	29
3. Навчальні курси для кандидатів на посаду судді.....	32
4. Дистанційне навчання суддів та працівників апаратів судів.....	33
5. Видання навчально-методичної літератури.....	40
6. Науково-дослідна робота, зокрема науково-методичне забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя, супроводження психологічної підготовки суддів, науково-методичне забезпечення суддівської освіти.....	41
7. Інша науково-методична діяльність НШСУ.....	48
Розділ VII. Міжнародне співробітництво.....	54
Розділ VIII. Інформаційне забезпечення діяльності НШСУ.....	59
Розділ IX. Організаційне та фінансово-господарське забезпечення діяльності НШСУ.....	60
Додатки:	
1. Узагальнені дані про підготовку суддів та підвищення рівня їхньої кваліфікації у Національній школі суддів України у 2020 році.....	63
2. Узагальнені дані про підготовку працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації у Національній школі суддів України у 2020 році.....	64
3. Список публікацій працівників Національної школи суддів України , які були опубліковані у 2020 році.....	65

ВСТУП: ВИЗНАЧЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ

У 2020 році Національна школа суддів України (далі також – НШСУ, Школа) продовжила послідовну реалізацію основних завдань, передбачених її повноваженнями, у контексті потреб у підтриманні та підвищенні кваліфікації суддів та з огляду на специфіку організації праці й навчання в режимі карантину у зв'язку з оголошеною у світі пандемією.

З цією метою НШСУ вжила комплекс заходів організаційного та науково–методичного характеру з метою забезпечення дистанційної підготовки, проведення онлайн занять, організації вебінарів тощо.

У звітному періоді основна увага розробників була зосереджена над створенням навчально–методичних матеріалів нових дистанційних тренінгів і семінарів практикумів в умовах карантину. Також для розробки нових тренінгів проводилися онлайн засідання груп розробників, під час яких було підготовлено мінілекції з використанням інноваційних технологій та інтерактивних методів.

У 2020 році НШСУ продовжила опікуватися питаннями модернізації підготовки висококваліфікованих суддівських кадрів. Цей процес за змістом був спрямований на забезпечення принципу верховенства права під час здійснення правосуддя, своєчасне реагування на зміни в законодавстві, зокрема процесуальному, практиці національних судів та Європейського суду з прав людини. За формою він був направлений на досягнення безперервності в підготовці, а також якнайширше на застосування інтерактивних методів у навчанні, максимальне врахування освітніх прагнень суддівського корпусу.

Так, протягом 2020 року проведено майже 90 спеціалізованих тренінгів для суддів місцевих та апеляційних судів усіх юрисдикцій. Із березня, на період карантинних обмежень, навчальні заходи проводилися в онлайн режимі та за дистанційною формою, зокрема, у рамках періодичного навчання суддів проводилися щоквартальні загальноукраїнські одноденні тематичні семінари.

Національна школа судів України у 2020 році за підтримки проєктів та програм міжнародної технічної допомоги провела підготовку суддів Верховного Суду. За результатами проходження програми підготовки 186 суддів Верховного Суду отримали сертифікати.

Загалом, у поточному році за рахунок Державного бюджету України та коштів міжнародних організацій проведено 182 заходи із підготовки та періодичного навчання суддів, які за різними формами підготовки охопили 6 415 суддів.

У програмах підготовки, зокрема, дистанційної, усіх категорій суддів значне місце було відведено вивченню питань антикорупційного законодавства, суддівської етики та дисциплінарної відповідальності, виявленню актуальних питань у застосуванні практики Європейського суду з прав людини під час здійснення судочинства. Водночас Школа розширює можливості суддів і працівників апаратів судів при виборі тематики підготовки та періодичного навчання, зокрема дистанційного, за їх інтересами.

У полі зору НШСУ залишалось навчання з питань запровадження та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), організації роботи з військового обліку та мобілізаційної підготовки в органах судової влади.

Школа й надалі спрямовує зусилля на посилення свого викладацького складу, суттєве оновлення навчального інструментарію, запровадження інноваційних форм навчання. Поруч із тренінгами значну увагу приділено якості підготовки лекцій і семінарів-практикумів у контексті збільшення їх інтерактивності та наочності. Регулярно оновлюється відеоряд навчального матеріалу.

Розпочато роботу над узагальненням кращих практичних завдань та тренінгів з вивчення Конвенції та практики ЄСПЛ для підготовки видання “Використання інтерактивних методів при викладанні практики ЄСПЛ”.

З початку року Національна школа суддів України розпочала активну підготовку співробітників Служби судової охорони (далі – ССО, Служба) відповідно до Плану підготовки співробітників ССО, погодженого з Головою Служби та затвердженого ректором 20 січня 2020 року. Так, за 12 місяців проведено тридцять занять та підготовлено шість дистанційних відеозанять, які співробітники Служби постійно використовують для підвищення рівня кваліфікації.

У цьому році розроблено та схвалено Стратегію розвитку суддівської освіти в Україні на 2021–2025 роки, якою визначені основні напрямки інституційного розвитку НШСУ та методи і форми удосконалення усіх основних складових суддівської освіти, основними серед яких є: розширення тематики та варіативності форм навчальних продуктів, гнучкості та динамізму у їх використанні, вироблення навичок навчання та викладання в дистанційному режимі та форматі онлайн, розвиток психологічної складової у підготовці суддів та кандидатів на посаду судді, удосконалення тренінгових та альтернативних форм та методів навчання суддів, зокрема щодо права суддів обрати тренінг залежно від своїх потреб, на основі вже існуючого досвіду та з урахуванням тенденцій і темпів розвитку освітніх інновацій, процесів глобалізації та розвитку інформаційного суспільства.

Підготовлено 30 публікацій (наукових статей, тез доповідей, інтерв'ю), забезпечено видання п'яти номерів журналу “Слово Національної школи суддів України”.

У НШСУ продовжують активно розвиватися дистанційні форми навчання, упроваджуються нові електронні курси, розширюється й аудиторія споживачів цих послуг. Наразі вивчається питання щодо надання можливості суддям і працівникам судів факультативно вдосконалювати знання та навички з іноземної мови.

Серед пріоритетних напрямів роботи НШСУ у звітному періоді було науково-методичне забезпечення діяльності Вищої ради правосуддя, зокрема, підготовка висновків на законопроекти щодо внесення змін до Закону України

“Про судоустрій і статус суддів” та Щорічної доповіді про стан забезпечення незалежності суддів в Україні за 2020 рік.

I. ПІДГОТОВКА СУДДІВ ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ, ПЕРІОДИЧНЕ НАВЧАННЯ СУДДІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

У 2020 році Національна школа суддів України свою діяльність спрямовувала на модернізацію підготовки висококваліфікованих суддівських кадрів, яка набула безперервного характеру, та зі своєчасним реагуванням на зміни в законодавстві, практиці національних судів та Європейського суду з прав людини.

Підготовка та періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня кваліфікації в Національній школі суддів України здійснюється відповідно до Календарного плану підготовки суддів для підтримання кваліфікації, програм підготовки відповідних категорій суддів, які формуються згідно з Положенням про підготовку та періодичне навчання суддів на основі стандартизованих програм.

Тематика підготовки у 2020 році формувалась із урахуванням потреб суддів на підставі стандартизованих програм підготовки всіх категорій слухачів, кожна з яких передбачала проведення тренінгів за окремими темами та відповідне оцінювання суддів за їх результатами.

У програмах підготовки практично всіх категорій суддів значне місце було відведено вивченню питань антикорупційного законодавства, суддівської етики, дисциплінарної відповідальності, психологічної підготовки, мистецтву правового письма та процесуального документування. Особлива увага зверталась на використання практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя.

Так, у 2020 році було проведено 88 спеціалізованих тренінгів, які в межах підготовки є обов'язковими для суддів місцевих та апеляційних судів усіх юрисдикцій. Із 16 березня, на період тимчасового обмеження роботи у зв'язку з карантинними заходами, тренінги проводилися в онлайн режимі та за дистанційною формою.

Зокрема, проводились тренінги на теми:

- “Актуальні питання надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку, огляду та тимчасового доступу до речей і документів”;
- “Актуальні питання написання судових рішень у світлі новел процесуального законодавства в господарському судочинстві”;
- “Актуальні питання написання судових рішень у світлі новел процесуального законодавства в адміністративному судочинстві”;
- “Актуальні питання розгляду сімейних справ”;
- “Актуальні питання щодо арешту майна в діяльності слідчого судді”;
- “Врегулювання спорів за участю судді в господарському судочинстві”;
- “Господарське процесуальне законодавство: проблемні питання

правозастосування”;

- “Деякі питання, що виникають при розгляді справ із кредитних правовідносин”;

- “Докази і доказування у кримінальному провадженні”;

- “Доступ до публічної інформації у світлі Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів”;

- “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для суддів адміністративних судів”;

- “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві”;

- “Зміцнення системи захисту дітей у конфлікті із законом”;

- “Кіберзлочинність та електронні докази в кримінальному судочинстві”;

- “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;

- “Мова судово-процесуальної сфери”;

- “Новели господарського процесуального законодавства: проблемні питання”;

- “Основи саморегуляцій та її роль в адаптації до суддівської діяльності”;

- “Особливості провадження у справах щодо охорони довкілля”;

- “Особливості розгляду земельних спорів”;

- “Особливості розгляду корпоративних спорів”;

- “Особливості розгляду справ про спадкування”;

- “Особливості розгляду справ, пов’язаних із домашнім насильством”;

- “Особливості розгляду судових спорів, предметом яких є оскарження рішень регулятора про виведення банків з ринку”;

- “Питання, що виникають при розгляді справ із кредитних правовідносин”;

- “Призначення покарання у кримінальних справах”;

- “Проблеми ефективного судового захисту в адміністративному судочинстві”;

- “Суддівська етика. Доброчесність”;

- “Судова практика в кримінальних провадженнях за фактами корупції, при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій”;

- “Судовий розгляд кримінальних проваджень щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом”,

а також апробації тренінгів:

- “Кіберзлочинність та електронні докази в кримінальному судочинстві”;

- “Особливості розгляду кримінальних проваджень про злочини проти безпеки виробництва”;

- “Особливості спрощеного провадження щодо кримінальних

проступків”;

➤ “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Особливості кваліфікації та сукупність злочинів”;

➤ “Практичні аспекти розгляду судами кримінальних проваджень щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів”;

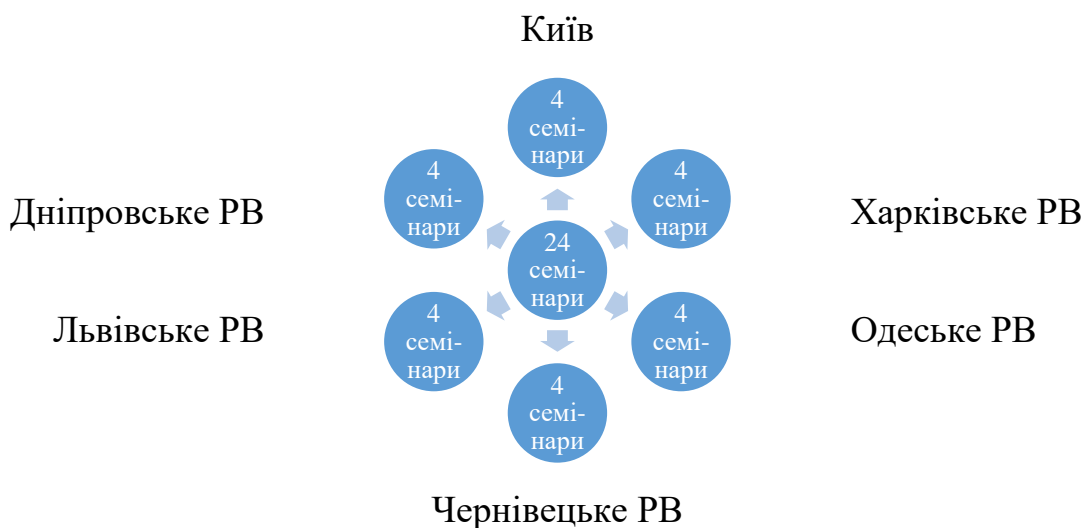
➤ “Проблемні питання єдності судової практики. Інститут права власності в Україні: захист у порядку цивільного судочинства”.

У 2020 році проведено семінар у відкритому режимі через вебсайт Національної школи суддів України на тему: “Новели антикорупційного законодавства з питань електронного декларування”, в якому взяли участь усі бажаючі судді з усіх регіонів України.

Для забезпечення інтерактивних форм навчання Національна школа суддів України використовує інтернет, сучасні персональні комп’ютери (ноутбуки), фліпчарти, відеокамери, мультимедійні проектори, екрани, електронні системи клікерів, інтерактивні дошки та інші допоміжні засоби.

Із 16 березня, на період тимчасового обмеження роботи у зв’язку з карантинними заходами, навчання суддів проводилося в онлайн режимі та за дистанційною формою.

У 2020 році в рамках періодичного навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації Національна школа суддів України проводила щоквартальні загальноукраїнські одноденні тематичні семінари. Усі судді місцевих і апеляційних судів, які мали бажання взяти участь у цих семінарах, реєструвались на веб-сайті НШСУ за відповідною темою, після чого, незалежно від принципу територіального закріплення, формувались групи слухачів. Усього було проведено 24 таких семінари.

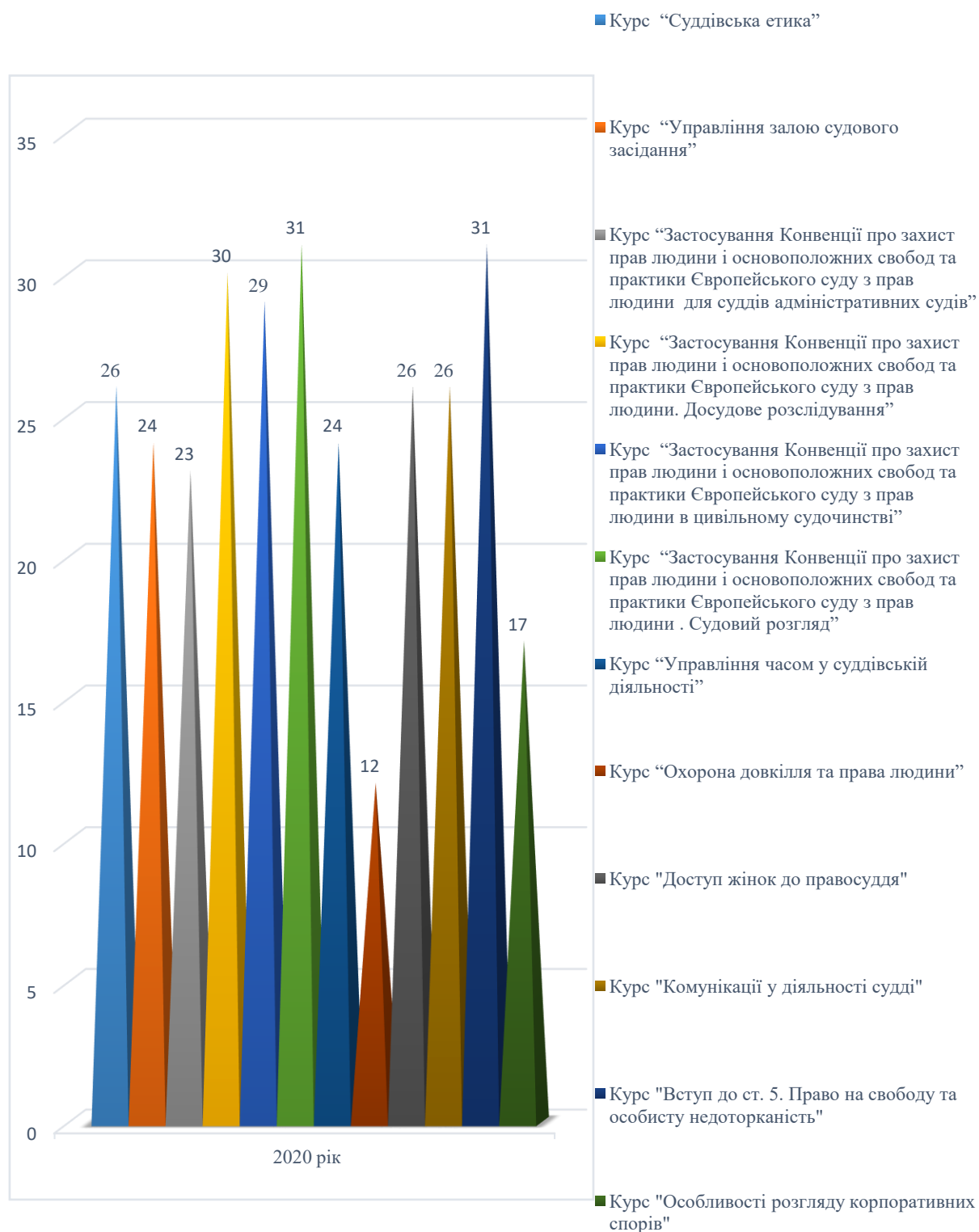
Національною школою судів України у 2020 році за підтримки Програми USAID “Нове правосуддя”, проєкту Координатора проєктів ОБСЄ в Україні “Підтримка професійного навчання суддів”, проєкту Ради Європи “Підтримка впровадженню судової реформи в Україні”, проєкту Ради Європи “Подальша підтримка виконання Україною рішень у контексті статті 6 Європейської конвенції з прав людини”, проєкту Європейського Союзу “Право-Justice”, проєкту Ради Європи “Підтримка впровадженню судової реформи в Україні”, проєкту Ради Європи “Дотримання прав людини в системі кримінальної юстиції” було проведено підготовку суддів Верховного Суду. За результатами проходження програми підготовки 185 суддів Верховного Суду отримали сертифікати.

Національна школа судів України активно впроваджує дистанційну форму навчання для періодичного навчання суддів. У 2020 року проведено дистанційні курси для суддів: “Суддівська етика”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для суддів адміністративних судів”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування”, “Управління часом у суддівській діяльності”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві”, “Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд”, “Охорона довкілля та права людини”, “Особливості розгляду корпоративних спорів”, “Комунікації у діяльності судді”, “Доступ жінок до правосуддя”, “Особливості розгляду корпоративних спорів”, “Вступ до ст. 5. Право на свободу та особисту недоторканість”.

Під час проходження дистанційного курсу “Управління залом судового засідання” судді на форумі мають можливість спілкуватися із психологом.

**Дистанційні курси для суддів
(кількість суддів, які отримали сертифікати НШСУ)**

Дистанційні курси для суддів (2020 р.)

Назва курсу	Пройшли курси
	2020
 Суддівська етика. Добродішність	26
 Управління залом судового засідання	24
 Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для суддів адміністративних судів	23
 Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування	30
 Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві	29
 Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд	31
 Управління часом у суддівській діяльності	24
 Охорона довкілля та права людини	12
 Доступ жінок до правосуддя	26
 Комунікації у діяльності судді	26
 Вступ до ст. 5. Право на свободу та особисту недоторканість	31
 Особливості розгляду корпоративних спорів	17
Усього	299

У 2020 році за рахунок коштів Державного бюджету України та коштів міжнародних організацій було проведено 183 заняття із підготовки та періодичного навчання суддів, на яких пройшли підготовку:

- для підтримання кваліфікації 1992 суддів, зокрема обраних на адміністративні посади;
- періодичне навчання з метою підвищення рівня кваліфікації 4822 судді;
- перепідготовка 4 суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя.

У 2020 році відповідно до вимог Закону та Положення про проведення курсів навчання для підвищення кваліфікації суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя, НШСУ здійснювала перепідготовку суддів, які тимчасово відсторонені від здійснення правосуддя Вищою радою правосуддя в порядку дисциплінарного стягнення – 4 судді.

Курси проводилися з метою підвищення рівня кваліфікації суддів зазначеної категорії, поглиблення їхніх знань у певній галузі права (з урахуванням висновків дисциплінарного та кваліфікаційного органів), а також набуття практичних умінь і навичок, необхідних для суддівської діяльності.

Усі судді проходили зазначені курси під керівництвом куратора згідно з індивідуальними програмами, які формувалися для кожного судді окремо та включали теоретично–практичні навчальні заходи, проходження фахово–освітньої практики в суді, написання реферату та самостійної роботи. Звіти про проходження курсів навчання направлялися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККСУ).

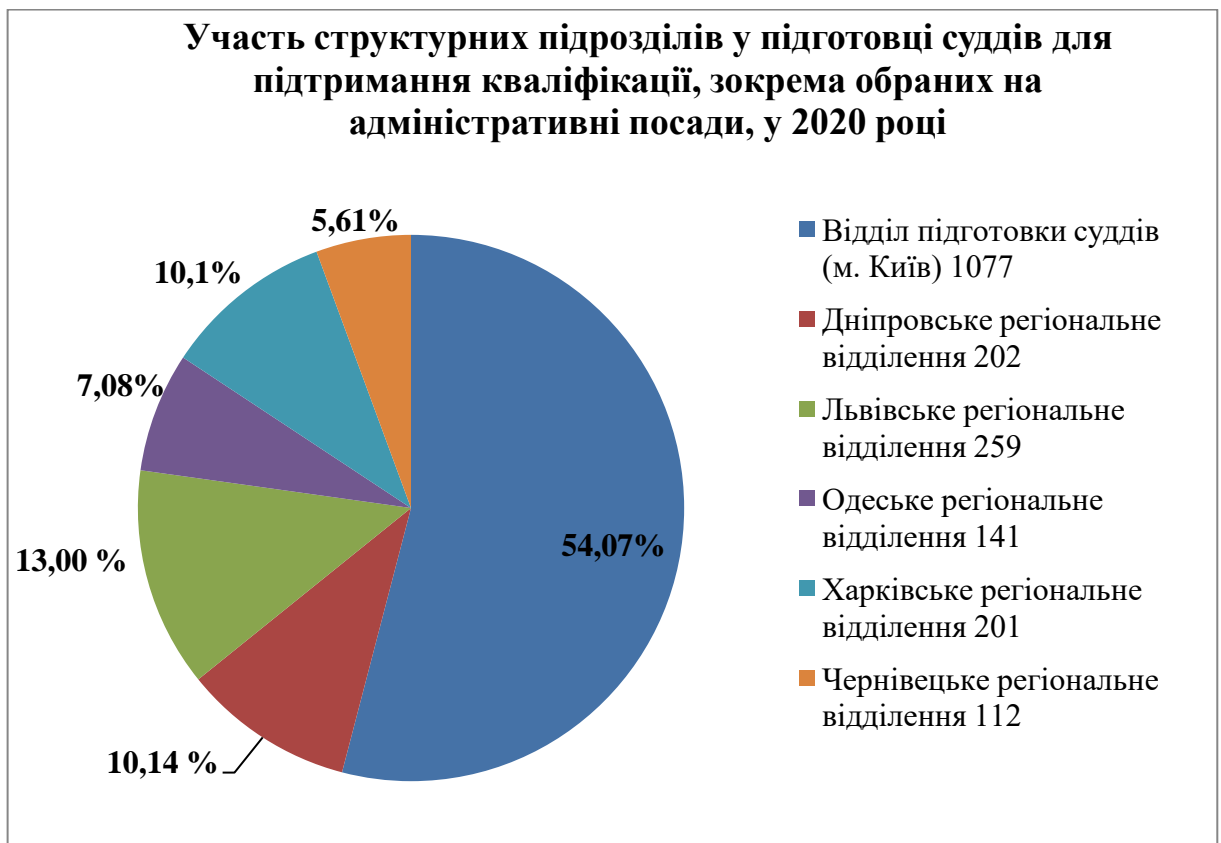
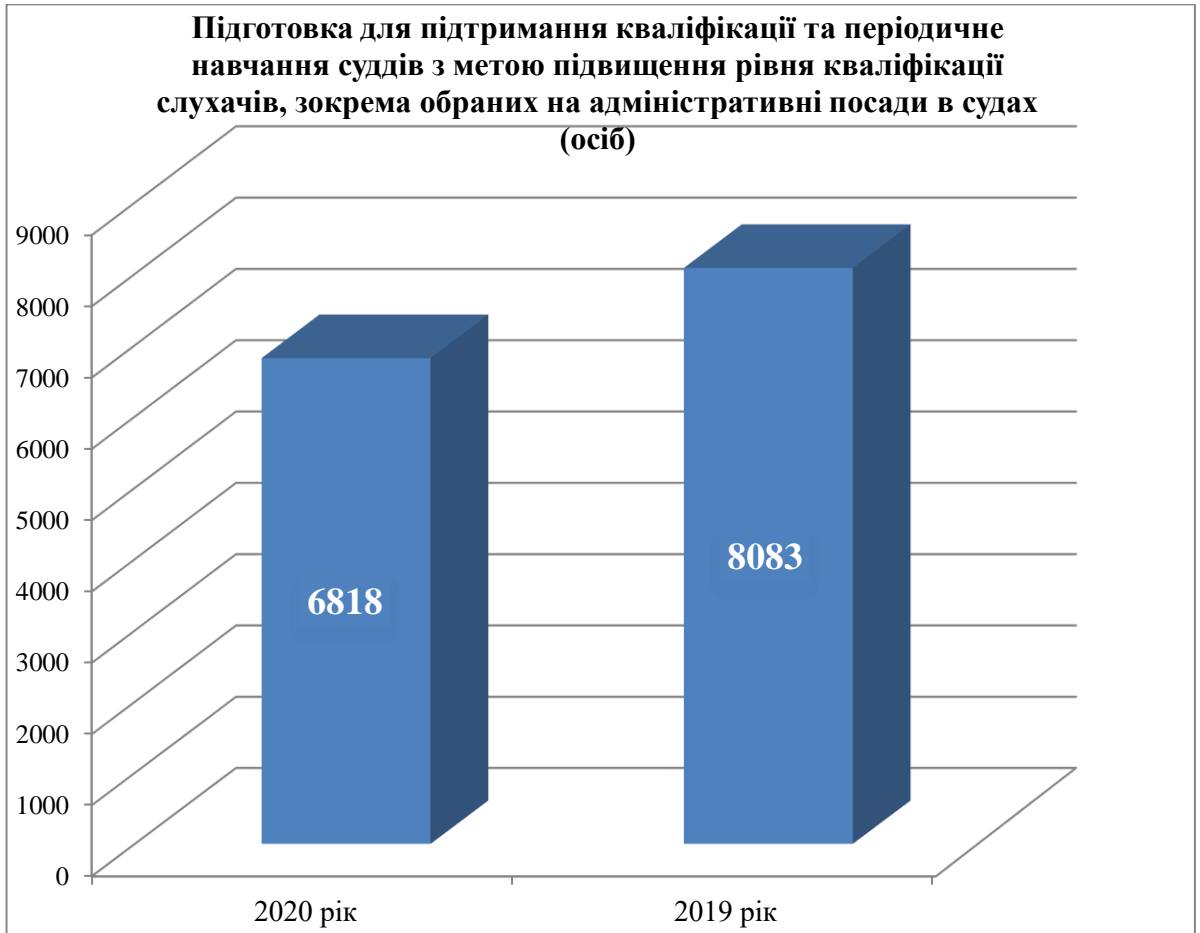
Таким чином, усього різними формами підготовки було охоплено **6818 суддів** (додаток 1).

Національна школа суддів України проводить навчання з актуальних питань судочинства, більшість із них організовується за тематикою, що пропонується під час занять, опитувань, а також із урахуванням нового законодавства. Терміни, тематика та наповнюваність груп слухачів узгоджується із судами та міжнародними проєктами.

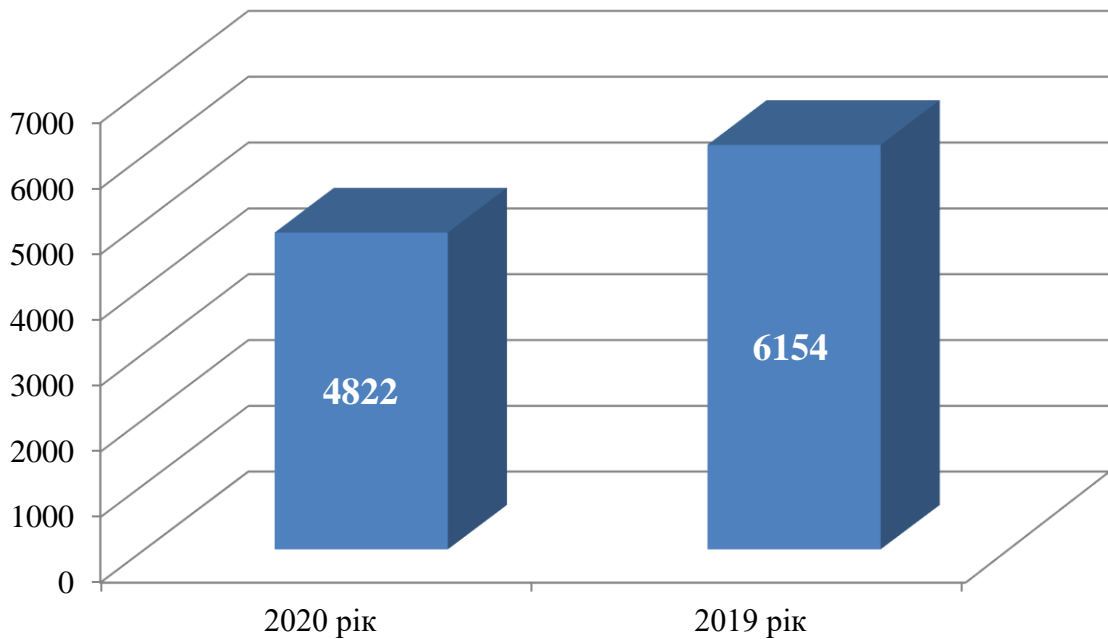
Кількість суддів, які пройшли підготовку та періодичне навчання, зменшилася із причин зміни норми законодавства щодо підготовки суддів – суддя проходить підготовку для підтримання кваліфікації не рідше одного разу на три роки та періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації з урахуванням індивідуальних потреб, скоротився чисельний склад суддів у зв'язку з виходом у відставку, звільненням за власним бажанням.

Із 16 березня, на період тимчасового обмеження роботи в зв'язку з карантинними заходами, навчання суддів проводилися в онлайн режимі та за дистанційною формою, тому кількість суддів, які пройшли підготовку та періодичне навчання, значно зменшилася.

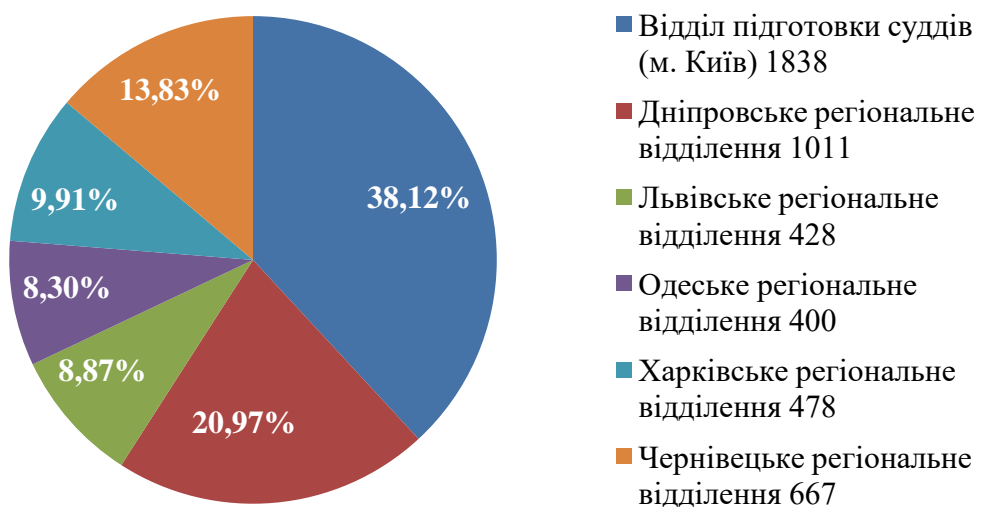
Діяльність Національної школи суддів України щодо освіти суддів у 2020 році характеризується статистичними даними, що наведені у вигляді діаграм.

Періодичне навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації

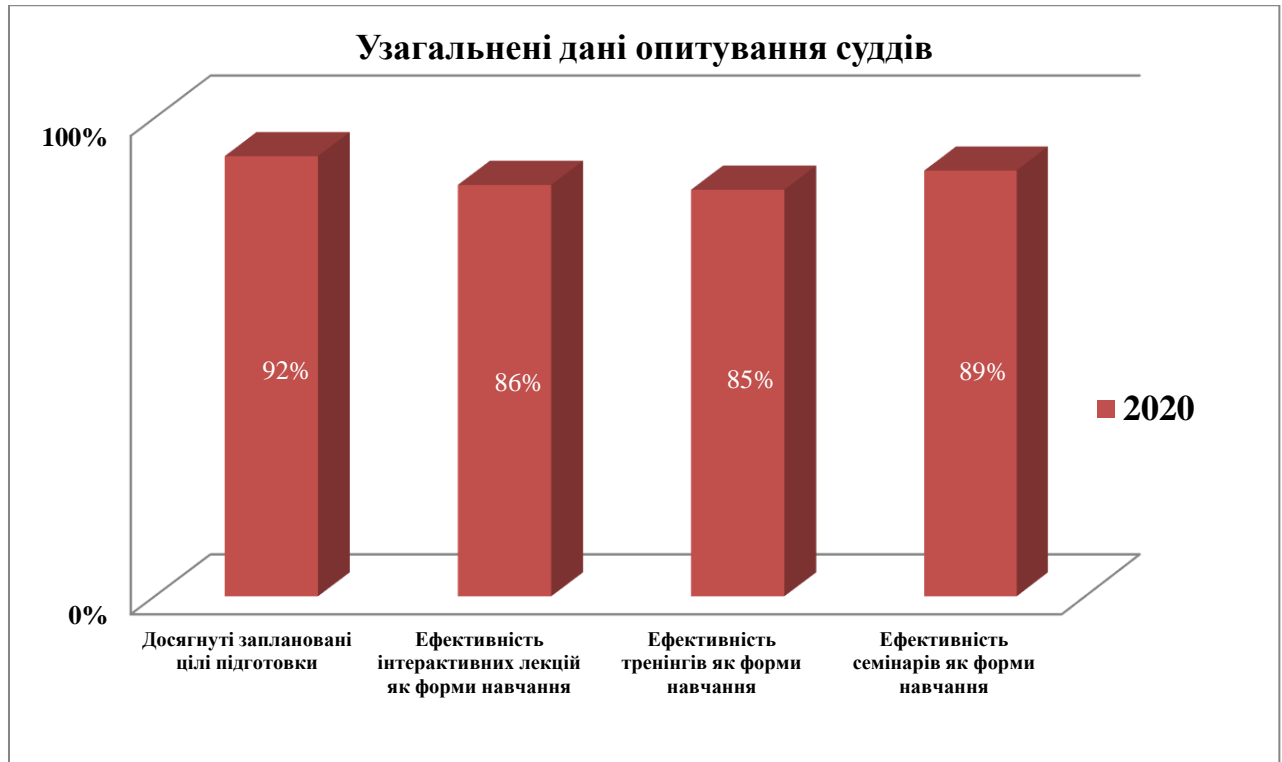

Участь структурних підрозділів НШСУ в періодичному навчанні суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації у 2020 році

За результатами підготовки проводилося анкетування слухачів для налагодження зворотного зв'язку та покращення процесу підготовки.

Узагальнення даних опитування суддів засвідчило, що:

Відповідно до Закону та з метою забезпечення єдиного порядку обліку суддів у 2016 році створено та ведеться Реєстр суддів (електронна база даних), які з 2012 року до 2020 року пройшли підготовку та періодичне навчання в Національній школі суддів України.

Для реалізації поставлених завдань Національна школа суддів України широко залучає інтелектуальні та фінансові можливості міжнародних проєктів, громадських організацій та фондів, що, у свою чергу, сприяє плідній співпраці з метою не лише поглибленого вивчення суддями національного законодавства, а й збагачення позитивним досвідом інших країн у галузі застосування права.

Національна школа суддів України проводить навчання з актуальних питань судочинства, більшість із них організовується за тематикою, що пропонується під час занять, опитувань, а також із урахуванням нового законодавства. Терміни, тематика та наповнюваність слухацьких груп узгоджується із судами та міжнародними проєктами.

II. ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТІВ СУДІВ ТА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЇХНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

До законодавчо визначених завдань Національної школи суддів України віднесено підготовку працівників апаратів судів та підвищення рівня їхньої кваліфікації. Така підготовка здійснюється відповідно до порядку, програм, Календарного плану (Графіка) підготовки працівників апаратів судів та

підвищення рівня їхньої кваліфікації на 2020 рік та Календарного плану (Графіка) дистанційного навчання працівників апаратів судів на 2020 рік.

Освітній процес працівників апаратів судів поділено на підготовку тривалістю 3–5 днів, одноденні (дводенні) тематичні семінари, семінари-практикуми, тренінги, вебінари, дистанційне та онлайн навчання (підготовки, семінари).

Протягом звітнього періоду проведено **131** навчальний захід, зокрема, стаціонарних підготовок – **3**, одноденних (дводенних) семінарів – **4**, семінарів-практикумів – **5**, тренінгів – **3** (у межах стаціонарної підготовки) та **2** онлайн тренінги, дистанційні навчання (курси) – **96**, онлайн підготовки – **9**, онлайн семінари – **6**, вебінари – **3**.

Спільно з регіональними відділеннями загалом проведено **248** навчальних заходів (**131** – у центральному офісі та **117** – у п'яти регіональних відділеннях), а саме: стаціонарних підготовок – **18**, одноденних (дводенних) семінарів – **16**, семінарів-практикумів – **5**, тренінгів – **9** (з них 5 – у межах стаціонарної підготовки), онлайн підготовки – **65**, онлайн семінарів – **36**, вебінарів – **3**, дистанційних навчань (курсів) – **96**.

Значне збільшення показника дистанційних навчань обумовлено тим, що в Україні був запроваджений стан надзвичайної ситуації і з 12 березня 2020 року весь навчальний процес перейшов на дистанційну форму навчання, що включає у себе як дистанційні курси, так і онлайн навчання у формі підготовок, вебінарів, семінарів.

Можливості дистанційного та онлайн навчання дозволяють збільшити чисельність слухачів кожної підготовки чи семінару, а працівники апаратів судів мають більше можливостей проходити віддалене (дистанційне) навчання, що у підсумку призвело до значного збільшення загального чисельного показника підготовки працівників апаратів судів.

Слухачів підготовки та підвищення рівня кваліфікації поділено на 13 категорій відповідно до їх спеціалізації, для кожної з яких формується відповідна стандартизована програма та програма підготовки кожного конкретного навчального заходу. Досвід показав, що такий розподіл дає більш глибокі, конкретизовані знання працівникам апаратів судів та є ефективним методом удосконалення системи підвищення рівня їхньої кваліфікації.

До введення в дію карантинних обмежень відділ підготовки працівників апаратів судів продовжував практику проведення виїзних навчальних заходів. Такі заходи із січня по березень проведено у Верховному Суді, Вищому антикорупційному суді, Північному апеляційному господарському суді, Сьомому апеляційному адміністративному суді та Чернігівському апеляційному суді. Усього, до початку запровадження карантину, відділом проведено **9 виїзних заходів**, участь у яких взяли **440** осіб.

У співпраці з відділом підготовки викладачів (тренерів) активно запроваджувалися в навчання працівників апаратів судів заняття з вивчення нового Українського правопису. Зокрема, такі навчання проводилися у форматі

семінарів-практикумів та інтерактивних лекцій з презентацією Power Point в онлайн режимі.

Також у співпраці вказаного відділу для помічників суддів господарських судів проведено онлайн апробацію двох курсів (тренінгів) для кандидатів на посаду судді на теми: “Підготовче провадження у господарському судочинстві” та “Відповідальність за порушення господарських зобов’язань”, які успішно пройшли **26** осіб.

Завдяки активній співпраці з відділом науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів актуальні питання психологічної підготовки працівників апаратів судів включаються до програм їх підготовки на постійній основі.

У 2020 році апробовано новий дистанційний курс “Особливості розгляду корпоративних спорів” для помічників суддів господарських судів.

У співпраці з відділом науково-методичного забезпечення діяльності судів та органів суддівського врядування проведено також апробацію дистанційного курсу для працівників апаратів судів “Особливості доступу до публічної інформації в судах та розгляду звернень громадян”, який успішно пройшли **39** осіб.

За сприяння Державного підприємства “Інформаційні судові системи” у 2020 році в навчальний процес впроваджено навчання (з наочним використанням тестової версії програмного забезпечення) з питань запровадження та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), роботи в її окремих функціоналах та модулях.

За підтримки відділу інформаційних технологій було проведено **96 навчальних дистанційних курсів**, які успішно **пройшли 2189 слухачів**. Загалом відділом проведено такі дистанційні курси:

1. “Тайм-менеджмент у діяльності помічника судді та секретаря судового засідання” для помічників суддів та секретарів судових засідань – **6 курсів, які успішно пройшли 433 слухачі**.

2. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд” для помічників суддів та консультантів загальних судів – **21 курс, які успішно пройшли 458 слухачів**.

3. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві” для помічників суддів та консультантів судів загальної юрисдикції – **21 курс, який успішно пройшли 468 слухачів**.

4. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування” для помічників суддів та консультантів судів загальної юрисдикції – **21 курс, який успішно пройшли 339 слухачів**.

5. “Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини” для

помічників суддів та консультантів адміністративних судів – **21** курс, який успішно **пройшли 378 слухачів**.

6. “Особливості розгляду корпоративних спорів” для помічників та секретарів судового засідання господарських судів – **2** курси, які успішно **пройшли 26 слухачів**.

7. “Комунікації в судовій діяльності” для прес-секретарів судів та спеціалістів, що відповідають за зв’язки зі ЗМІ – **3** курси, які успішно **пройшли 48 слухачів**.

8. “Особливості доступу до публічної інформації у судах та розгляду звернень громадян” для працівників апаратів судів – **1** курс, який успішно **пройшли 39 слухачів**.

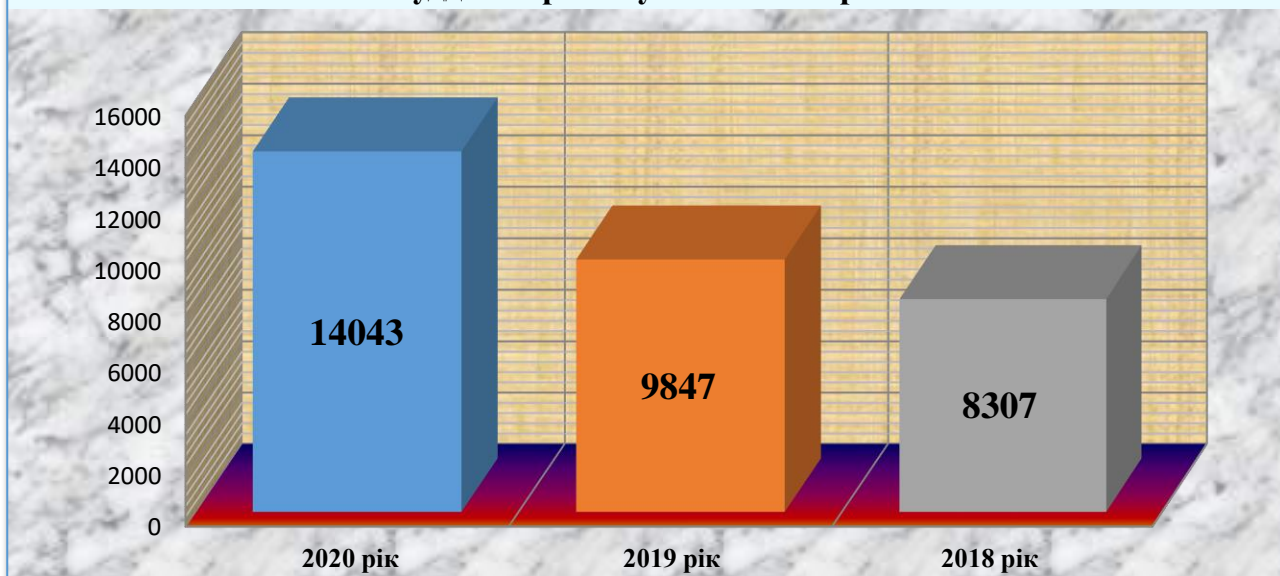
Усього за звітний період НШСУ до підготовки працівників апаратів судів залучено **320 викладачів**, із яких – **141** суддя, **13** працівників ДСАУ (ТУ ДСАУ), **21** працівник НШСУ, **145** запрошених фахівців (зокрема, доктори і кандидати наук).

Загалом, у **2020 році пройшли підготовку та підвищили свій професійний рівень 14043 працівники апаратів судів**, з яких **4282** осіб – у центральному офісі (м. Київ); **9761** особа – у п’яти регіональних відділеннях НШСУ (додаток 2).

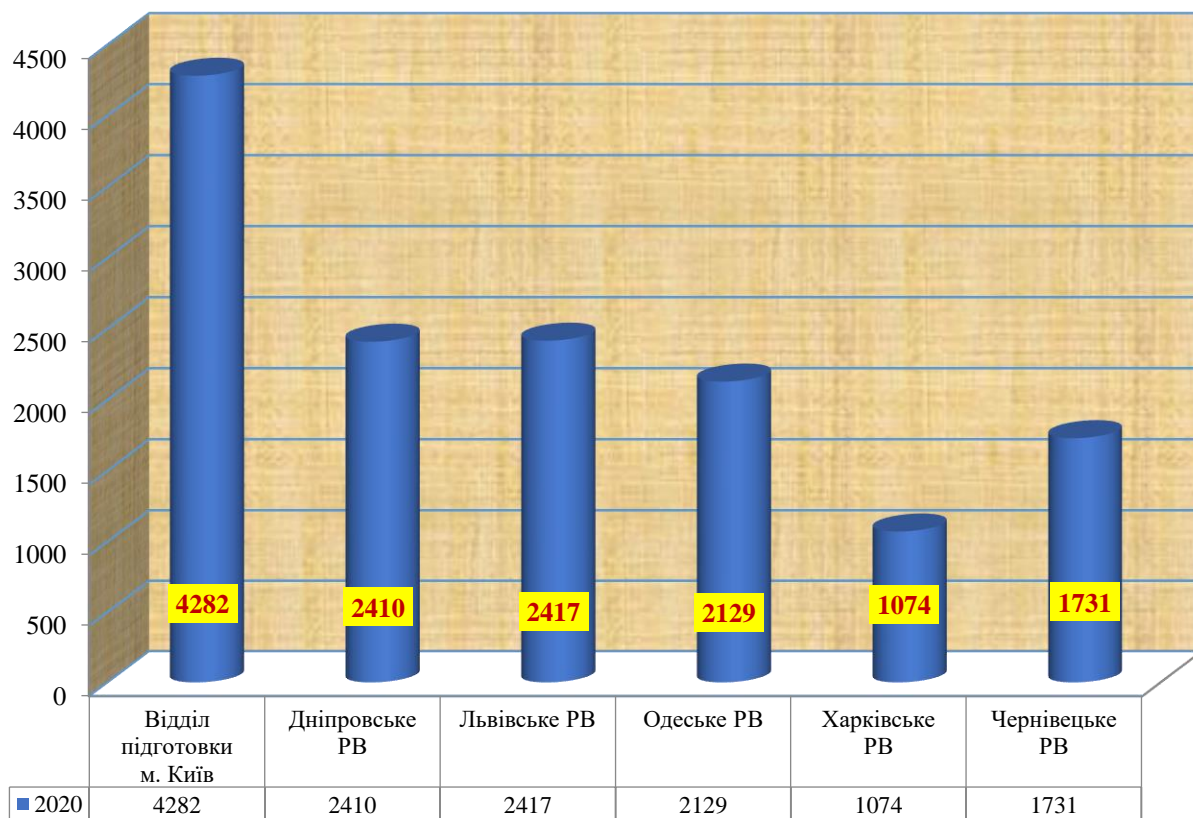
Коштом Державного бюджету України підготовлено **13970** осіб або **99,5 %**, а за кошти спільні з міжнародними та громадськими організаціями – **73** особи або **0,5 %** відповідно.

Стан підготовки працівників апаратів судів у 2020 році характеризують статистичні дані, наведені нижче в діаграмах.

**Підготовка працівників апаратів судів Національною школою
суддів України у 2018 - 2020 роках**

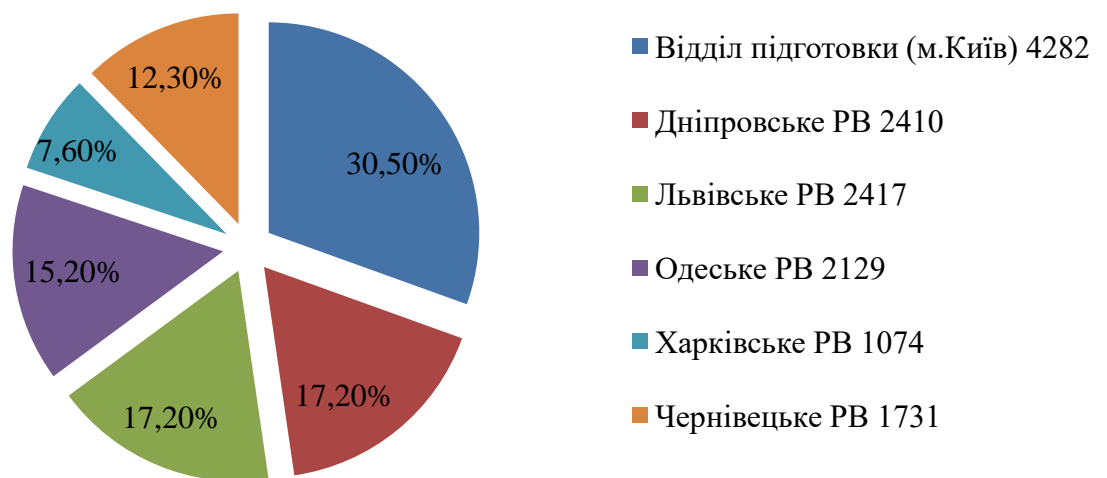
**Підготовка працівників апаратів судів відділом підготовки та
регіональними відділеннями НШСУ у 2020 році (осіб)**

Підготовка працівників апаратів судів за інстанціями та спеціалізаціями у 2020 році

Участь регіональних відділень НШСУ у підготовці працівників апаратів судів у 2020 році

У перспективі планується розробка спільно з викладачами нових тем, актуальність та потребу в яких буде зумовлено викликами часу.

Залишається актуальним також навчання з питань запровадження та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), з питань організації роботи з військового обліку та мобілізаційної підготовки в органах судової влади.

Увагу працівників апаратів судів усіх юрисдикцій буде приділено також роботі суду в умовах карантину, встановленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, частковий перехід роботи судів в режим онлайн.

Є необхідність включення апробованого дистанційного курсу “Особливості розгляду корпоративних спорів” для помічників суддів господарських судів для навчання на постійній основі.

ІІІ. СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ

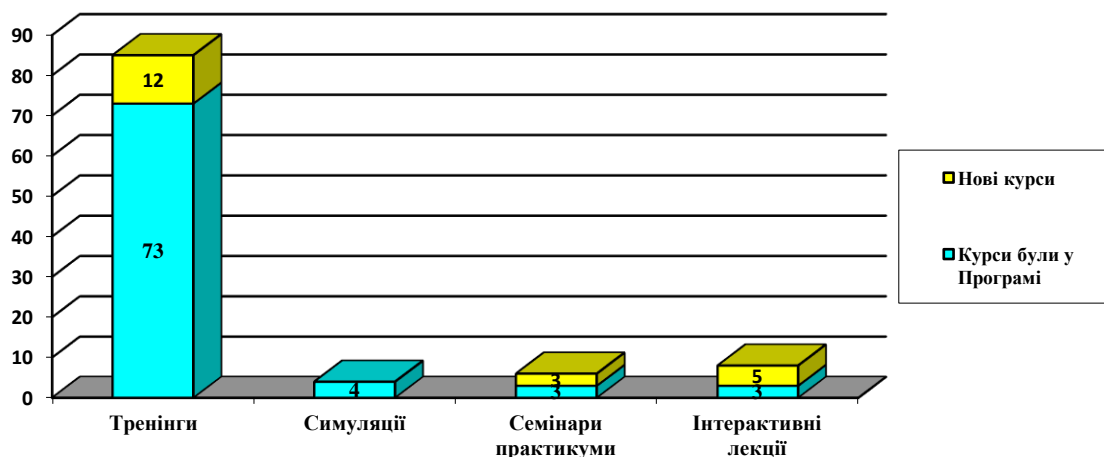
Сьогодні є очевидним, що суддівська освіта відіграє важливу роль у забезпеченні неупередженого та справедливого правосуддя, заснованого на цінностях захисту прав людини та основоположних свобод. Це особливо актуально для нашої країни, яка перебуває у процесі трансформації всіх сфер суспільної діяльності. Єдиним закладом суддівської освіти у країні є Національна школа суддів України, одним із основних завдань якої залишається підготовка висококваліфікованих кадрів для системи правосуддя як запорука підвищення якості здійснення правосуддя. Важливим напрямком діяльності Школи відповідно до статті 105 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” є здійснення спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді (далі також – спеціальна підготовка).

У 2020 році Національна школа суддів України здійснювала заходи, спрямовані на проведення **спеціальної підготовки** в майбутньому. Відповідно до Плану заходів щодо оптимізації та удосконалення проведення спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді узагальнено пропозиції до проєкту наступної Програми спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді (далі також – Програма), та проєкти Програми та навчального плану дванадцятимісячної спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді.

Задля належної підготовки до здійснення спеціальної підготовки проаналізовано стан упровадження нових і вдосконалення наявних курсів, доцільність включення їх до проєкту Програми спецпідготовки.

СКЛАДОВІ ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОЄКТУ ПРОГРАМИ

Всього 103 курси

До проєкту Програми включено 103 курси:

85 тренінгів, із них нових – 12;

4 симуляції судового засідання;

6 семінарів практикумів, із них нових – 3;

8 інтерактивних лекцій, круглих столів, із них нових – 5.

У 2020 році проводилося розроблення нових курсів для кандидатів на посаду судді, включених до проєкту Програми. Упродовж року завершено розроблення семи тренінгів (шість із яких апробовано), трьох семінарів-практикумів, 5 інтерактивних лекцій, на завершальній стадії розроблення – 5 тренінгів. Також розширено матеріали тренінгу “Соціометрична компетентність судді”.

В умовах карантину розроблення навчально-методичних матеріалів нових тренінгів і семінарів-практикумів групами розробників здійснювалося дистанційно.

Розробниками було підготовлено презентації Power Point до мінілекцій, інтерактивні практичні завдання у форматі кейсзавдань і дискусій у малих групах, навчальні відеоролики, симуляції (рольові ігри), додаткові матеріали з відповідною судовою практикою для самостійного опрацювання та тестові завдання для поточного оцінювання майбутніх суддів. Успішно проведено онлайн апробацію цих тренінгів у рамках програми підготовки працівників апаратів судів для помічників суддів місцевих та апеляційних господарських судів.

З метою подальшого опрацювання та підтримання в контрольному стані матеріалів тренінгів з урахуванням вимог чинного законодавства проводилося оновлення складів учасників та очільників окремих груп розробників.

Для формування підходів щодо оволодіння необхідними знаннями, уміннями та навичками у процесі наставництва (коучинга) під час проходження кандидатами на посаду судді стажування в місцевих загальних судах, розвитку комунікаційних навичок і підвищення викладацької майстерності у співпраці з Проєктом ЄС “ПРАВО–JUSTICE” розроблено новий тренінг для суддів–наставників (коучів) **“Передача суддівського досвіду: методологія та практика”**. Упродовж 2020 року проведено три онлайн вебіари для 75 суддів–наставників місцевих судів усіх юрисдикцій, які вже мають практичний досвід наставництва. Голосуванням у ході зворотного зв’язку учасники підтвердили його корисність, інтерактивність і безпосередність.

Для розроблення навчально–методичних матеріалів двох нових тренінгів III блоку проєкту Програми **“Відповідальність за порушення господарських зобов’язань”** та **“Підготовче провадження у господарському судочинстві”** було проведено дванадцять онлайн засідань груп розробників.

На завершальній стадії перебуває підготовка посібника для суддів–наставників (коучів) кандидатів на посаду судді **“Наставництво (коучинг) у системі формування професійних навичок майбутнього судді”**.

Проведено онлайн вебіар для **88 розробників тестів і модельних справ** із цивільного, адміністративного, господарського, кримінального судочинства для спеціальної підготовки **“Правила створення, оцінювання та шкалювання тестових матеріалів”** та підготовлено Методичні рекомендації з підготовки тестових та практичних завдань для забезпечення проведення кваліфікаційного оцінювання суддів і кандидатів на посаду судді, відбіркового/кваліфікаційного іспитів кандидатів на посаду судді, поточного/підсумкового контролів успішності виконання програми спеціальної підготовки.

З метою визначення рівня якості спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді та рівня результативності використання кандидатами знань, умінь та навичок, отриманих під час проходження спеціальної підготовки проведено моніторинг результатів кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді, які мають стаж роботи на посаді помічника судді щонайменше три роки.

Процедуру та механізм проведення моніторингу результатів кваліфікаційного іспиту та професійної діяльності судді визначено Порядком здійснення моніторингу результатів кваліфікаційного іспиту та професійної діяльності судді, затвердженим наказом ректора Національної школи суддів України від 01.04.2020 за № 20.

За результатами проведеного моніторингу підготовлено відповідне **узагальнення, яке містить:**

порівняння результатів спеціальної підготовки та результатів кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді;

загальні тенденції, що прослідковуються за результатами проведеного моніторингу;

висновки щодо оцінки отриманих результатів;

пропозиції щодо використання підготовлених висновків за результатами моніторингу.

Основним висновком за результатами проведеного узагальнення є те, що програма спеціальної підготовки, форми та методи проведення занять загалом дали позитивний результат при складанні кваліфікаційного іспиту кандидатами на посаду судді.

Систематично здійснюється вивчення списку кандидатів на посаду судді, включених до резерву, та рейтингового списку кандидатів на посаду судді за результатами кваліфікаційного іспиту, оприлюднених на офіційному вебсайті з метою моніторингу подальших результатів випускників спеціальної підготовки на шляху до професії судді. **Створено базу даних випускників спеціальної підготовки.**

У 2020 році Вищою радою правосуддя було **рекомендовано на посаду судді 207 кандидатів**, які пройшли спеціальну підготовку в Національній школі суддів України. З них **205 осіб** указами Президента України **призначено на посади суддів** у місцеві загальні суди.

IV. ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

У 2020 році Національна школа суддів України розпочала активну **підготовку співробітників Служби судової охорони**, яка проводиться згідно з погодженими зі Службою судової охорони плану та порядку підготовки, затвердженими ректором відповідно **20 січня та 28 лютого 2020 року**.

Заняття проводяться в усіх регіональних відділеннях Національної школи суддів України як для співробітників Служби судової охорони, так і для керівників структурних підрозділів цієї Служби спільно із суддями та працівниками апаратів судів.

У 2020 році проведено **30** занять: **2** круглих столи, **11** семінарів і **11** семінарів–практикумів (із них **14** – у форматі вебінарів), підготовлено **483** співробітники Служби. Також підготовлено **шість** дистанційних відеозанять, які співробітники Служби судової охорони активно використовують для підвищення рівня кваліфікації.

Зокрема, проведено:

семінари–практикуми “Практичні та психологічні особливості спілкування працівників Служби судової охорони з відвідувачами суду”, “Ефективна комунікація у професійній діяльності”, “Українське ділове мовлення”;

круглі столи “Функціонування Служби судової охорони в системі правосуддя України”;

семінари “Судова система України, законодавство про судоустрій і статус суддів”, “Антикорупційне законодавство. Виконання вимог Закону України “Про запобігання корупції”. Конфлікт інтересів. Фінансовий контроль” і “Забезпечення безперервної роботи суду в умовах надзвичайних ситуацій”.

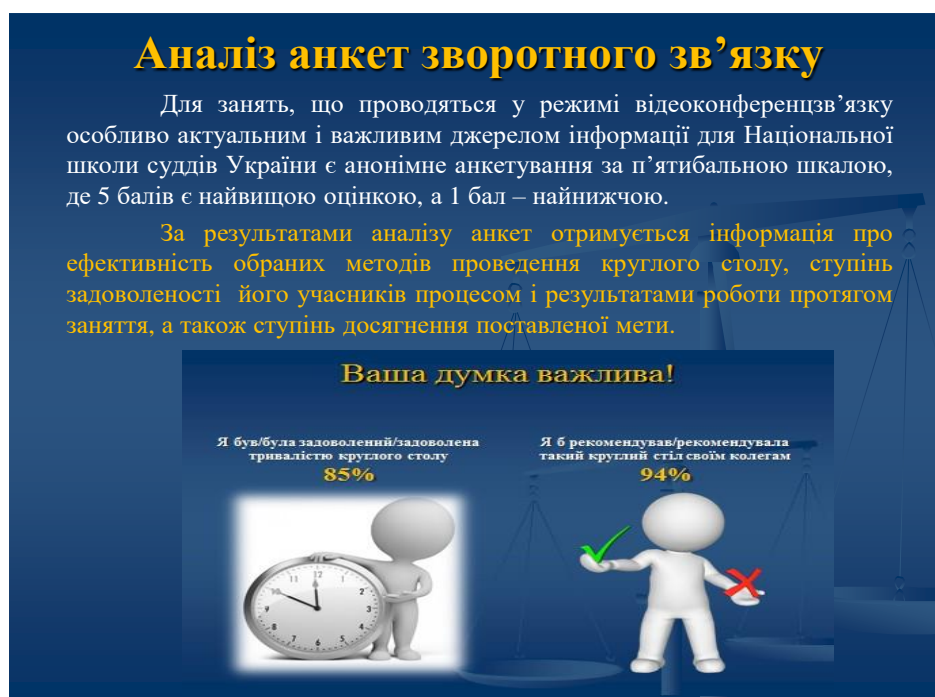
12 березня 2020 року Національна школа суддів України у співпраці зі Службою судової охорони та Державною судовою адміністрацією України провели круглий стіл для співробітників Служби судової охорони “Функціонування Служби судової охорони в системі правосуддя України”.

У ході заняття акцентувалася увага на значимість обізнаності співробітників Служби судової охорони із судовою системою, питання незалежності суддів і доступу до правосуддя, охорони приміщень органів та установ системи правосуддя, забезпечення безпеки усіх учасників судового процесу, практичних заходах для запобігання проявів неповаги до суду та їх припинення, психологічних аспектах взаємодії суду та Служби судової охорони.

Для онлайн занять особливо актуальним і важливим джерелом інформації є анонімне анкетування.

За результатами аналізу анкет отримано важливу інформацію про ефективність обраних методів проведення занять, ступінь задоволеності його учасників і учасниць процесом і результатами роботи під час заняття, а також ступінь досягнення поставленої мети.

Національна школа суддів України активно розпочала додатково розробку циклу нових курсів для співробітників Служби судової охорони. Розроблено та апробовано круглий стіл “Функціонування Служби судової охорони в системі правосуддя України”. Наразі триває розроблення тренінгів “Побудова ефективної команди” та “Забезпечення особистої безпеки суддів і членів їхніх сімей, працівників апаратів судів. Громадська безпека”.

До груп розробників цих курсів увійшли судді, представники Вищої ради правосуддя, співробітники Служби судової охорони та працівники Національної школи суддів України.

V. ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧІВ (ТРЕНЕРІВ)

Одним із пріоритетних завдань Національної школи суддів України у звітний період є забезпечення проведення на високому професійному рівні підготовки висококваліфікованих кадрів для судової системи та посилення довіри суспільства до судової влади. Із цією метою у **2020 році** для підготовки висококваліфікованого науково-викладацького корпусу **було проведено 1 методологічний тренінг “Методика підготовки та проведення тренінгів у НШСУ”**.

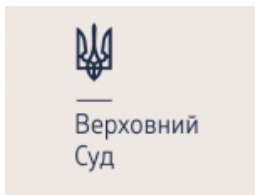
У співпраці з Проєктом Європейського Союзу “Підтримка реформ з верховенства права в Україні (ПРАВО-JUSTICE)” проведено **3 вебінари** з підготовки суддів-наставників кандидатів на посаду судді на тему: “Передача суддівського досвіду: методологія та практика”, на яких підготовлено **75 суддів-наставників**.

Підготовлено 98 суддів-викладачів на тематичних тренінгах для тренерів, 23 судді-викладача на методологічному тренінгу та 75 суддів-наставників

У тематичних тренінгах для тренерів взяли участь **98 суддів**, а також **23 судді** на методологічному тренінгу для викладачів.

VI. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Підготовка суддів Верховного Суду

Національна школа суддів України у співпраці з проєктами міжнародної технічної допомоги провела онлайн підготовку суддів Верховного Суду, яка проходила у рамках тижневої програми підтримання кваліфікації суддів цього суду. Підготовка проводилась п'ятьма навчальними сесіями (30.10., 20.11., 27.11., 4.12., 11.12.2020) із залученням повного складу суддів Верховного Суду. У рамках підготовки було проведено онлайн-конференцію “Забезпечення єдності судової практики: правові позиції Великої Палати Верховного Суду та стандарти Ради Європи”, участь у якій взяли понад 550 суддів, науковців, правозахисників й представників громадських об'єднань.

Для виступу перед суддями Верховного Суду були запрошені провідні українські та міжнародні експерти, судді Європейського суду з прав людини, Європейського суду загальної юрисдикції, члени Венеціанської Комісії, голови Верховних Судів.

За результатами проведеної підготовки планується підготувати та видати друком спеціальний випуск журналу “Слово Національна школа суддів України”, до якого увійдуть доповіді міжнародних та національних експертів.

Навчальні курси для суддів

У 2020 році науковими підрозділами завершено розробку/оновлено, адаптовано, скорочено, апробовано та проведено тренінги для тренерів (ToT) навчальних курсів для суддів, зокрема

завершено розробку 21 навчального курсу:

- “Зміцнення судового захисту дітей у конфлікті із законом”;
- “Особливості розгляду кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”;
- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Кіберзлочинність та електронні докази в кримінальному судочинстві”;
- “Судовий розгляд кримінальних проваджень щодо протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом”;
- “Особливості розгляду судами кримінальних проваджень про злочини проти безпеки виробництва”;
- “Практичні аспекти розгляду судами кримінальних проваджень щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів”;
- “Актуальні питання щодо застосування запобіжних заходів у діяльності слідчого судді”;
- “Актуальні питання надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку, огляду та тимчасового доступу до речей і документів”;
- “Протидія процесуальним інтервенціям при здійсненні судочинства”;
- “Господарське процесуальне законодавство: актуальні питання правозастосування”;
- “Проблемні питання єдності судової практики. Інститут права власності в Україні: захист у порядку цивільного судочинства”;
- “Особливості спрощеного провадження щодо кримінальних проступків”;
- “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;
- “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Особливості кваліфікації та сукупності злочинів”;
- “Актуальні питання виконання слідчим суддею обов’язків щодо захисту прав людини, передбачених ст. 206 КПК України”;
- “Місцеві вибори в Україні 2020” (для суддів місцевих судів);
- “Місцеві вибори в Україні 2020” (для суддів апеляційних

адміністративних та окружних адміністративних судів);

- “Деякі питання, що виникають при розгляді справ із кредитних правовідносин”;
- “Актуальні питання розгляду сімейних справ”;
- “Особливості розгляду спорів про визнання правочинів недійсними”.

У процесі розробки знаходяться 10 навчальних курсів, а саме:

- “Ефективна взаємодія суддів, що обіймають адміністративні посади в суді, і керівника апарату суду”;
- “Забезпечення стандартів прав людини, передбачених ст. 5 ЄКПЛ, під час перегляду ухвал слідчих суддів та суду в апеляційному порядку”;
- “Особливості адміністративного судочинства за участі прокурора”;
- “Спеціальна конфіскація у цивільному та кримінальному судочинстві”;
- “Пробація в процесі судочинства та виконання кримінальних покарань”;
- “Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу”;
- “Судовий захист дітей від сексуального насильства і експлуатації дітей в Інтернеті”;
- “Розгляд судами проваджень про застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб”;
- “Право ЄС у судовій практиці України”;
- “Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень”.

Проведено апробацію 14 навчальних курсів:

- “Зміцнення судового захисту дітей у конфлікті із законом”;
- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Кіберзлочинність та електронні докази в кримінальному судочинстві”;
- “Судовий розгляд кримінальних проваджень щодо протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом”;
- “Особливості розгляду судами кримінальних проваджень про злочини проти безпеки виробництва”;
- “Практичні аспекти розгляду судами кримінальних проваджень щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів”;
- “Актуальні питання надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку, огляду та тимчасового доступу до речей і документів”;
- “Протидія процесуальним інтервенціям при здійсненні судочинства”;
- “Вирішення спорів, що виникають із договорів страхування”;
- “Господарське процесуальне законодавство: актуальні питання

правозастосування”;

➤ “Проблемні питання єдності судової практики. Інститут права власності в Україні: захист у порядку цивільного судочинства”;

➤ “Особливості спрощеного провадження щодо кримінальних проступків”;

➤ “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;

➤ “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Особливості кваліфікації та сукупності злочинів”.

Проведено 9 тренінгів для тренерів (ToT):

➤ “Зміцнення системи судового захисту дітей у конфлікті із законом”;

➤ “Актуальні питання надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку, огляду та тимчасового доступу до речей і документів”;

➤ “Місцеві вибори в Україні 2020”;

➤ “Місцеві вибори в Україні 2020”;

➤ “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;

➤ “Особливості проваджень щодо злочинів, вчинених за ознакою статті”;

➤ “Актуальні питання щодо арешту майна в діяльності слідчого судді”;

➤ “Особливості розгляду корпоративних спорів”;

➤ “Особливості вирішення земельних спорів”.

Навчальні курси для кандидатів на посаду судді

У 2020 році науковими підрозділами **розроблено, оновлено, розширено навчальні курси для кандидатів на посаду судді у формі тренінгів**, зокрема **завершено розробку 7 навчальних курсів:**

- “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;
- “Кіберзлочини та електронні докази у кримінальному провадженні”;
- “Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя”;
- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Підготовче провадження у господарському судочинстві”;
- “Відповідальність за порушення господарських зобов’язань”;
- “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Особливості кваліфікації та сукупності злочинів”.

Проведено апробацію 6 навчальних курсів:

- “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”;
- “Кіберзлочини та електронні докази у кримінальному провадженні”;
- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Підготовче провадження у господарському судочинстві”;
- “Відповідальність за порушення господарських зобов’язань”;
- “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Особливості кваліфікації та сукупності злочинів”.

Розширено матеріали навчального курсу:

- “Соціономічна компетентність судді” (з 1,5 до 2-денного тренінгу).

у процесі розробки 9 навчальних курсів:

- “Основи спеціальної конфіскації у цивільному та кримінальному судочинстві України”;
- “Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу”;
- “Пробація в процесі судочинства та виконання кримінальних покарань” (здійснюється адаптація навчального курсу);
- “Врегулювання спорів за участю судді (здійснюється адаптація навчального курсу);
- “Врегулювання спорів за участю судді в цивільному судочинстві” (здійснюється адаптація навчального курсу);
- “Врегулювання спорів за участю судді в господарському

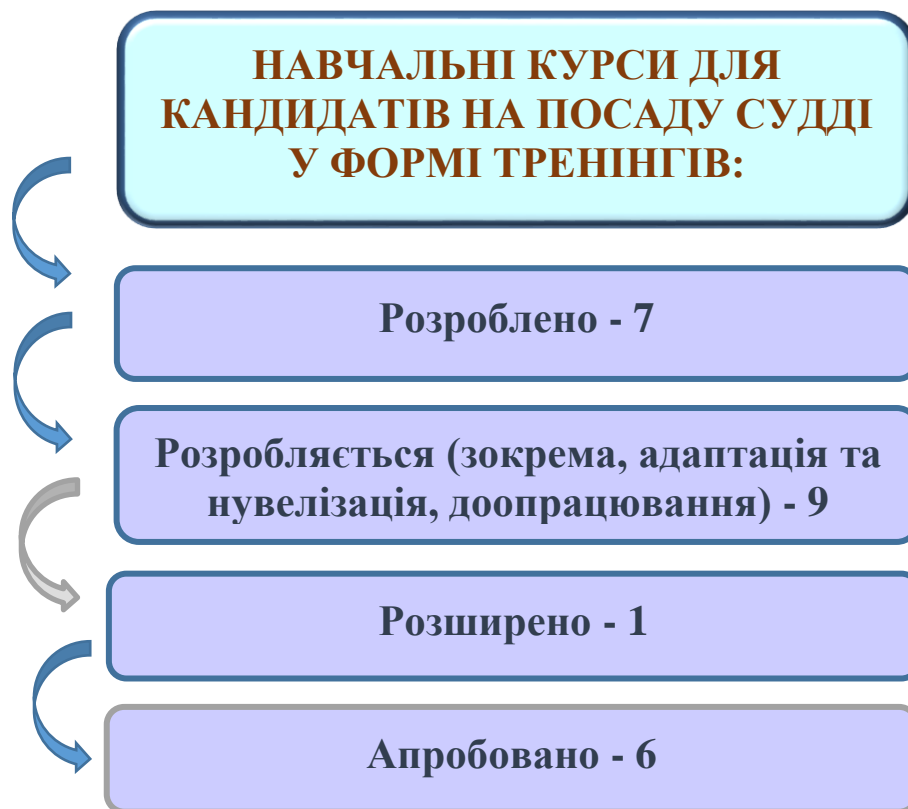

судочинства” (здійснюється адаптація навчального курсу);

➤ “Врегулювання спорів за участю судді в адміністративному судочинстві” (здійснюється адаптація навчального курсу);

➤ “Написання судових рішень (у цивільному, господарському, адміністративному, кримінальному судочинстві та у справах про адміністративні правопорушення)” (продовжується нувелізація матеріалів курсу);

➤ “Управління залом судового засідання” (триває доопрацювання матеріалів навчального курсу).

Дистанційне навчання суддів та працівників апаратів судів

Окремим напрямом освітньої роботи Національної школи суддів України є проведення курсів **дистанційного навчання**.

Так, у 2020 році **розроблено дистанційні навчальні курси для суддів:**

➤ “Особливості розгляду кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”;

➤ “Врегулювання спорів за участю судді” (цивільна юрисдикція);

- “Врегулювання спорів за участю судді” (господарська юрисдикція);
- “Врегулювання спорів за участю судді” (адміністративна юрисдикція);
- “Пробація в Україні: її роль у процесі судочинства та виконання кримінальних покарань”;
- “Особливості розгляду корпоративних спорів”;
- “Докази і доказування у господарському судочинстві”;
- “Комунікації в діяльності судді”.

Проведено апробацію дистанційного курсу:

- “Комунікації в діяльності судді”.

У процесі розробки 9 дистанційних курсів для суддів:

- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Соціономічна компетентність судді”;
- “Забезпечення гендерної рівності”;
- “Особливості розгляду справ щодо сімейних спорів”;
- “Особливості розгляду справ щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості та кримінальних проваджень, пов’язаних з торгівлею людьми”;
- “Докази і доказування у цивільному судочинстві”;
- “Докази і доказування в адміністративному судочинстві”;
- “Судовий захист прав та інтересів дитини”;
- “Особливості розгляду справ про захист права власності”.

Дистанційна форма підготовки використовується і в процесі підготовки **працівників апаратів судів**. Для цієї цільової аудиторії

розроблено дистанційні курси:

- “Досудова доповідь і роль пробації у кримінальному судочинстві України”;
- “Особливості розгляду звернень громадян та доступу до публічної інформації у судах”;

апробовано:

“Особливості розгляду звернень громадян та доступу до публічної інформації у судах”.

У 2020 році науковими підрозділами **розроблено навчальні курси для працівників апаратів судів у формі тренінгу:**

- “Новина як ефективний засіб судової комунікації” (за ініціативою Вищої ради правосуддя));

➤ “Основи судової комунікації” для прес-секретарів і відповідальних за зв’язки з громадськістю місцевих та апеляційних судів;

розширено матеріали:

➤ “Основи саморегуляції та її роль в адаптації до суддівської діяльності” (розширено матеріали семінару-практикуму з 0,5 до 1-денного навчального курсу;

➤ “Психологічні особливості ефективного спілкування та вирішення конфліктів в професійній діяльності працівників апаратів судів” (розширено матеріали семінару-практикуму з 0,5 до 1-денного навчального курсу).

Вебінари

Розроблено та апробовано:

➤ “Доступ до публічної інформації в світлі Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів” (0,5-денний навчальний курс (вебінар) для суддів адміністративної юстиції) ;

➤ “Міжнародний та міждержавний розшук. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження” (0,5-денний навчальний курс (вебінар) для суддів Вищого антикорупційного суду, суддів Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (третьої судової палати) і суддів місцевих загальних судів, які розглядають подібні категорії кримінальних справ;

➤ “Застосування вебплатформ у суддівській освіті онлайн” (0,5 денний навчальний курс (вебінар) для працівників НШСУ та суддів-викладачів);

➤ У рамках підготовки суддів Верховного Суду підготовлено та проведено інтерактивний вебінар “Кібербезпека в інтернеті: Практичні поради для суддів”.

Навчальні курси та посібники для підготовки викладачів (тренерів),

а також розробників і рецензентів тестових матеріалів

Завершено розробку тренінгів для розробників і рецензентів тестових матеріалів, викладачів (тренерів), координаторів блоків та інших осіб, які залучені до розроблення навчально-методичних матеріалів спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді:

➤ “Розробка тестових матеріалів: планування, етапи, розподіл ресурсів”;

➤ “Правила створення, оцінювання та шкалювання тестових матеріалів” (із господарського судочинства);

➤ “Правила створення, оцінювання та шкалювання тестових матеріалів” (з адміністративного судочинства);

➤ “Правила створення, оцінювання та шкалювання тестових матеріалів” (із кримінального судочинства);

➤ “Правила створення, оцінювання та шкалювання тестових матеріалів” (із цивільного судочинства).

Завершено розробку навчальних курсів для викладачів (тренерів):

- “Мовне оформлення навчальних курсів для суддів”;
- “Особливості роботи команди тренерів”.

У процесі розробки:

- Дистанційний навчальний курс “Наставництво (коучинг) у системі формування професійних навичок майбутнього судді”.

Семінари-практикуми

Однією з інноваційних форм навчання, запроваджених у процес підготовки кандидатів на посаду судді, суддів і працівників апаратів судів, є семінар-практикум. Розробка та проведення семінарів-практикумів, як і курсів для суддів, здійснюється з дотриманням вимог, передбачених Концепцією національних стандартів суддівської освіти, схваленої Науково-методичною радою Національної школи суддів України, протокол від 23.12.2014 № 5.

У 2020 році наукові підрозділи працювали над розробкою семінарів-практикумів для кандидатів на посаду судді, суддів та працівників апарату, зокрема

розроблено:

- “Судова дискреція в адміністративному судочинстві”;
- “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Судові експертизи в цивільному судочинстві”;
- “Українське ділове мовлення”;
- “Застосування вимог Закону України “Про захист прав споживачів” у цивільному судочинстві”;
- “Особливості розгляду житлових спорів”;

у процесі розробки:

- “Психологічна експертиза у цивільному процесі: сучасні умови, особливості, практика”;
- “Психологічні особливості спілкування з учасниками судового процесу, які мають досвід психотравмуючого впливу”;
- “Мистецтво правового письма та процесуального документування”;
- “Роль помічника судді у забезпеченні професійної діяльності судді”;
- “Докази і доказування в адміністративному судочинстві”.

Стандартизовані лекції для суддів

Підготовлено стандартизовані лекції для суддів:

- “Проблемні питання, що виникають у судовій практиці з розгляду кримінальних проваджень за обставин, що виключають злочинність діяння”;
- “Актуальні питання звільнення від покарання та його відбування”;
- “Особливості виконання судових рішень у кримінальному судочинстві”;
- “Вирішення адміністративних спорів між суб'єктами владних повноважень”;
- “Адміністративна юрисдикція. Проблеми розмежування”;
- “Процесуальний примус в адміністративному судочинстві”;
- “Докази і доказування у кримінальному провадженні в суді першої інстанції”;
- “Підготовче судове засідання – порядок проведення та прийняття судових рішень”;
- “Провадження у справах про адміністративні правопорушення”;
- “Проблемні питання розгляду судами кримінальних проваджень пов'язаних із торгівлею людьми”;
- “Проблемні питання судового розгляду кримінальної справи в суді першої інстанції”;
- “Захист права власності в цивільному судочинстві”;
- “Докази і доказування в цивільному процесі”;
- “Судова практика розгляду справ про захист права власності”;
- “Особливості провадження у справах за участю іноземних осіб”;
- “Актуальні аспекти судового розгляду спорів щодо спадкування”;
- “Верховенство права як засада цивільного судочинства”;
- “Застосування судом ефективного способу захисту порушеного права”;
- “Особливості розгляду судами спорів за участю іноземних суб'єктів господарювання (нерезидентів України)”;
- “Судова практика застосування антимонопольного та конкурентного законодавства”;
- “Особливості розгляду справ (скарг) щодо оскарження дій виконавчої служби”;
- “Особливості розгляду спорів, що виникають з договорів оренди державного та комунального майна”;
- “Особливості вирішення спорів (справ), пов'язаних з перевезенням вантажу залізничним транспортом”;
- “Судова практика з розглядів спорів у сфері банківської діяльності”;
- “Особливості розгляду судових спорів, предметом яких є оскарження рішень регулятора про виведення банків з ринку”;
- “Практика розгляду апеляційними судами спорів, що виникають з корпоративних правовідносин”;
- “Практика вирішення господарським судом корпоративних спорів”;
- “Новели законодавства та особливості розгляду справ про банкрутство”;

- “Захист прав на об’єкти інтелектуальної власності”;
- “Особливості розгляду спорів про стягнення шкоди, заподіяної внаслідок порушення природоохоронного законодавства, в тому числі стосовно розподілу стягнутої суми шкоди до відповідних бюджетів”;
- “Особливості розгляду справ, що виникають з договорів страхування”.

У процесі розробки:

- “Судова практика розгляду справ за участі представника уповноваженого органу з питань пробації”;
- “Проблемні питання провадження у цивільній справі в суді першої інстанції”;
- “Особливості розгляду спорів, які впливають з договорів споживчого кредитування. Судова практика”;
- “Представництво в адміністративному судочинстві”;
- “Особливості розгляду адміністративних спорів, спорів пов’язаних із застосуванням податкового законодавства”;
- “Окремі питання розгляду справ з приводу забезпечення цивільного захисту та охорони праці”.

У період оголошеного карантину та відсутності можливості проводити аудиторні заняття, дуже своєчасним та актуальним є створення відеотеки презентацій досвідчених суддів, які є викладачами Національної школи суддів України. НШСУ ініційовано підготовку, розробку та запровадження в навчальний процес суддів **відеолекцій**.

Підготовлено та проведено відеолекції:

- “Особливості розгляду судами кримінальних проваджень щодо неповнолітніх”;
- “Практичні аспекти розмежування множинності злочинів – повторність, сукупність та рецидив”;
- “Практика застосування законодавства у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків”;
- “Сучасний стан та тенденції протидії торгівлі людьми в Україні”;
- “Відшкодування шкоди, завданої порушенням правил безпеки виробництва”;
- “Звільнення від покарання та його відбування”;
- “Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння”;
- “Особливості виконання судових рішень у кримінальних провадженнях”;

- “Проблемні питання, що виникають у судовій практиці з розгляду кримінальних проваджень за обставин, що виключають злочинність діяння”;
- “Актуальні питання звільнення від покарання та його відбування”;
- “Особливості виконання судових рішень у кримінальному судочинстві”;
- “Застосування електронних доказів в адміністративному судочинстві” для суддів апеляційних адміністративних судів”;
- “Кіберзлочинність та електронні докази в кримінальному судочинстві”;
- “Особливості розгляду спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу, її проходження, звільнення з публічної служби з урахуванням новел законодавства, що регулює спірні правовідносини”;
- “Актуальні питання розгляду справ з приводу державної політики у сфері економіки. Правові позиції Верховного Суду з митної справи”;
- “Поділ майна подружжя”;
- “Розгляд судами спорів про виселення”;
- “Актуальні питання застосування трудового законодавства при розгляді цивільних справ”;
- “Іпотека та застава як способи забезпечення виконання зобов’язань”;
- “Нові стандарти судово-процесуального документування”;
- “Процесуальні аспекти визначення підвідомчості та підсудності земельних спорів. Проблеми визнання суб’єктного складу при розгляді земельного спору”;
- “Особливості розгляду справ про банкрутство”;
- “Особливості застосування антимонопольного й конкурентного законодавства”;
- “Практика вирішення господарським судом корпоративних спорів”;
- “Судова практика з розглядів спорів у сфері банківської діяльності”.

Здійснено відеозапис лекцій, що розміщені на офіційному YouTube channel НШСУ та можуть бути використані під час проведення підготовки, періодичного навчання суддів з метою підвищення рівня їхньої кваліфікації і для самоосвіти суддів:

- “Іпотека та застава як способи забезпечення виконання зобов’язань”;
- “Про захист права власності”;
- “Актуальні питання щодо вирішення судових спорів внутрішньо переміщених осіб”;
- “Про актуальність розгляду справ щодо стягнення аліментів”;
- “Особливості розгляду трудових спорів”;
- “Поділ майна подружжя”;
- “Особливості застосування антимонопольного й конкурентного законодавства”;
- “Дистанційне вивчення особливостей справ про банкрутство”;

- “Процесуальні аспекти визначення підвідомчості й підсудності земельних спорів: думка судді Олени Малєєвої”;
- “Особливості розгляду справ (скарг) щодо оскарження дій виконавчої служби”;
- “Охорона довкілля та права людини”;
- “Участь прокурора в адміністративному судочинстві”;
- “Актуальні питання захисту прав споживачів у сфері туризму”;
- “Правові позиції Верховного Суду з питань розгляду справ у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів”;
- “Українське ділове мовлення. Мистецтво правового письма”;
- “Культура ділового українського мовлення” (для співробітників Служби судової охорони).

Видання навчально-методичної літератури

Підготовлено (в паперовому чи електронному форматі)

навчальні посібники:

- “Місцеві вибори 2020: посібник для суддів”;
- “Огляд судової практики з розгляду спорів щодо виборів та виборчих правопорушень в Україні: за результатами президентських та парламентських виборів 2019 року”;
- “Особливості розгляду справ про порушення законодавства про рекламу в частині дискримінації за ознакою статі”;
- “Українська мова в судово-процесуальній сфері”;
- Методичні матеріали до тренінгу “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”;
- “Застосування норм міжнародного гуманітарного права в національній судовій практиці. Методичний посібник для проведення одноденних тренінгів”;
- “Методичні рекомендації з підготовки тестових та практичних завдань для забезпечення різних видів проведення кваліфікаційного оцінювання суддів і кандидатів на посаду судді, відбіркового/кваліфікаційного іспитів кандидатів на посаду судді, поточного/підсумкового контролів успішності виконання програми спеціальної підготовки слухачами”.

У 2020 році підготовлено до видання 2 посібники для викладачів (тренерів):

- посібник “Ефективні інтерактивні методи навчання з [питань застосування] Конвенції та практики ЄСПЛ у процесі підготовки суддів та кандидатів на посаду судді”;
- науково-методичний посібник для тренерів курсу “Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя”.

Триває підготовка над навчальним посібником “Роль пробації у кримінальному судочинстві України” та над монографією “Інноваційні технології в сучасній мовній освіті” (у співавторстві).

Науково-дослідна робота, зокрема науково-методичне забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя, супроводження психологічної підготовки суддів, науково-методичне забезпечення суддівської освіти

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної школи суддів України є здійснення науково-дослідної роботи, зокрема науково-методичного забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККСУ) та Вищої ради правосуддя.

Для науково-методичного забезпечення діяльності ВККСУ та Вищої ради правосуддя

Розроблення і рецензування тестових матеріалів:

Спеціалізація	Тестові запитання		Практичні завдання (модельні судові справи, інструкції та формуляри оцінювання)	
	розроблено	відрецензовано	розроблено	відрецензовано
цивільна	706	2 415	52	15
кримінальна	403	2 042	15	14
господарська	569	1 419	8	40
адміністративна	842	1 466	5	6
ЗАГАЛОМ:	2 520	7 342	80	75

Для науково-методичного забезпечення діяльності Вищої ради правосуддя

підготовлено 42 висновки на запити ВРП щодо
законопроектів про судоустрій, функціонування
судової влади та статус суддів стосовно:

- проєктів законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Вищий антикорупційний суд” щодо забезпечення суду приміщенням та інших питань роботи суду” (реєстраційний № 3348) та “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо визначення вищих спеціалізованих судів суб’єктами управління об’єктами державної власності” (реєстраційний № 3349) (лист НШСУ від 28.04.2020 № 16-05/985);
- проєкту змін до Положення про проходження служби співробітниками Служби судової охорони (лист НШСУ від 29.04.2020 № 16-05/989);
- проєкту змін до Положення про проходження служби співробітниками Служби судової охорони (лист НШСУ від 06.05.2020 № 16-05/1024);
- ключових проблем судочинства, що зумовлюють необхідність удосконалення законодавства про організацію судової влади та здійснення правосуддя (лист НШСУ від 18.05.2020 № 25-02/1052);
- надання пропозицій/питань для розгляду під час заходів, присвячених обговоренню щорічної доповіді про стан забезпечення незалежності суддів за 2019 рік (лист НШСУ від 18.05.2020 № 16-05/1053);
- надання висновку на звернення ГО “Асоціація суддів господарських судів України” про роз’яснення порядку застосування обмежень, установлених Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” у частині нарахування суддівської винагороди,

оплати щорічної відпустки та матеріальної допомоги в період карантину (лист НШСУ від 18.05.2020 № 16-05/1055);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та деяких законів України щодо діяльності Верховного Суду та органів суддівського врядування” (лист НШСУ від 25.05.2020 № 16-05/1072);

- нормативів кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів (лист НШСУ від 26.05.2020 № 16-05/1074);

- проекту постанови Верховної Ради України “Про схвалення Концепції першочергових заходів із подальшого здійснення судової реформи в Україні” (лист НШСУ від 01.06.2020 № 16-05/1096);

- нормативів кадрового забезпечення судів (лист НШСУ від 05.06.2020 № 16-05/1118);

- проектів законів України “Про внесення змін до Закону України “Про Вищу раду правосуддя” (щодо порядку зайняття суддями адміністративних посад)” (реєстраційний № 3556) та “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (щодо порядку зайняття суддями адміністративних посад)” (реєстраційний № 3557) (лист НШСУ від 10.06.2020 № 16-05/1160);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення участі Громадської ради доброчесності у оцінюванні на відповідність займаній посаді судді (реєстраційний №3534) (лист НШСУ від 10.06.2020 № 16-05/1163);

- проекту Закону України “Про внесення змін Кримінального кодексу України щодо відповідальності за постановлення суддею (суддями) упередженого судового рішення” (реєстраційний №3500) (лист НШСУ від 11.06.2020 № 16-05/1172);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Прикінцевих та перехідних положень Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо врегулювання строку дії кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді (реєстраційний №3575) (лист НШСУ від 17.06.2020 № 16-05/1209);

- нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів, розроблених Державною судовою адміністрацією України (лист НШСУ від 19.06.2020 № 16-05/1218);

- внесення змін до додатку 4 Меморандуму про взаємодію і співпрацю представників системи правосуддя України (лист НШСУ від 19.06.2020 № 16-05/1221);

- проекту Закону України “Про внесення змін до статті 37 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо забезпечення рівномірного навантаження на суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного суду” (лист НШСУ від 06.07.2020 № 16-05/1301);

- судових розпорядників (лист НШСУ від 13.07.2020 № 16-05/1315);

- проекту Закону про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо посилення гарантій незалежності судів

Конституційного Суду України (реєстраційний номер 3785) (лист НШСУ від 22.07.2020 № 16-05/1336);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” у зв’язку із прийняттям Закону України “Про суд присяжних” (реєстраційний №3844) (лист НШСУ від 30.07.2020 № 16-05/1346);

- проекту Закону України “Про внесення змін до статті Закону України “Про судоустрій і статус суддів” забезпечення рівномірного навантаження на суддів Великої Палати Верховного Суду” (реєстраційний №3910) (лист НШСУ від 30.07.2020 № 16-05/1347);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо законодавчого врегулювання трудових відносин присяжних суду (реєстраційний №3924) (лист НШСУ від 31.07.2020 № 16-05/1355);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо врегулювання окремих питань проходження служби у Службі судової охорони” (реєстраційний №3935) (лист НШСУ від 04.08.2020 № 16-05/1373);

- пропозицій для висвітлення на офіційному вебсайті Вищої ради правосуддя в порядку моніторингу реагування на Щорічну доповідь за 2019 рік “Про стан забезпечення незалежності судів в Україні” (лист НШСУ від 04.08.2020 № 16-05/1374);

- проекту Антикорупційної стратегії на 2020-2024 роки (лист НШСУ від 19.08.2020 № 16-05/1428);

- проекту Закону про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо врегулювання окремих питань проходження служби у Службі судової охорони (реєстраційний 3935) (лист НШСУ від 26.08.2020 № 16-05/1439);

- можливості проходження суддею військової служби за контрактом (лист НШСУ від 04.09.2020 № 16-05/1563);

- проекту закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо територіальної юрисдикції місцевих судів на території України до прийняття закону щодо зміни системи місцевих судів на території України у зв’язку з утворенням (ліквідацією) районів” (реєстраційний № 3025а) (лист НШСУ від 02.09.2020 № 16-05/1469);

- проекту закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та деяких Законів України щодо заповнення вакантних посад суддів місцевих судів” (реєстраційний № 4055) (лист НШСУ від 11.09.2020 № 16-05/1645);

- проекту закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо переведення суддів (реєстраційний №4072) (лист НШСУ від 22.09.2020 № 16-05/1636);

- конституційного подання 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини 2 статті 37, статті 45, пункту 12 розділу “Прикінцеві та перехідні положення” Закону

України “Про судоустрій і статус суддів” від 2 червня 2016 року № 1402-VIII (з подальшими змінами), окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 року № 2747-IV (з подальшими змінами), Господарського процесуального кодексу України від 06 листопада 1991 року № 1798-XII (з подальшими змінами), Цивільного процесуального кодексу України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (з подальшими змінами), Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 року № 4651-VI (з подальшими змінами) (лист НШСУ від 01.10.2020 № 16-05/1743);

- виконання рішення Конституційного суду України від 28.08.2020 р. № 10-р/2020 у справі №1-14/2020(230/20) за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень постанови Кабінету Міністрів України “Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів”, положень частин першої, третьої статті 29 Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”, абзацу дев’ятого пункту 2 розділу II “Прикінцеві положення” Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” (лист НШСУ від 01.10.2020 № 16-05/1750;

- нормативів кадрового забезпечення судів (лист НШСУ від 01.10.2020 № 16-05/1751);

- проекту Концепції розвитку юридичної освіти, розробленого під егідою Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (лист НШСУ від 09.10.2020 № 16-05/1841);

- заходів, які мають бути вжиті у зв’язку із неприбуттям осіб, призначених на посаду судді Указом Президента України (лист НШСУ від 09.10.2020 № 16-05/1830);

- можливості покладення обов’язків голови суду на суддю, у якого закінчився п’ятирічний строк повноважень (лист НШСУ від 12.10.2020 № 16-05/1847);

- проекту закону України “Про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо удосконалення порядку залучення громадян України до участі у здійсненні правосуддя та формування списку присяжних” (реєстраційний № 4191) (лист НШСУ від 16.10.2020 № 16-05/1864);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Вищу раду правосуддя” щодо заповнення вакантних посад суддів у місцевих судах” (реєстраційний № 4229) (лист НШСУ від 30.10.2020 № 16-05/1999);

- необхідності здійснення додаткової доплати до заробітної плати працівникам апаратів судів відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2020 року №375 (на звернення Дружківського міського суду) (лист НШСУ від 02.11.2020 № 16-05/2002);

- проекту Закону про внесення змін до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” щодо моніторингу способу життя суддів та з метою приведення його норм у відповідність до рішення Конституційного Суду

України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 (реєстраційний № 4292) (лист НІШСУ від 10.11.2020 № 16-05/2040);

- проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про запобігання корупції” щодо забезпечення незалежності судової влади під час реалізації антикорупційної політики” (реєстраційний № 4287) (лист НІШСУ від 13.11.2020 № 16-05/2087);

- долучення до публічного фахового обговорення законопроектів №3711, 3711-1, 3711-2 (лист НІШСУ від 04.12.2020 № 16-05/2282).

Для Вищої ради правосуддя **підготовлено:**

- експертні пропозиції до проекту Щорічної доповіді ВРП про стан забезпечення незалежності суддів у 2019 році;

- **20 практичних завдань** (модельних судових справ) для забезпечення проведення **Всеукраїнського конкурсу з вирішення судового спору та написання судового рішення для студентів-правників бакалаврату (2-4 курс) та магістратури (1-2 курс);**

- опитування суддів-тренерів стосовно нормативів кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів за результатами участі в робочій нараді Вищої ради правосуддя (лист ВРП від 25.05.2020 № 20757/0/9-20).

Науково-методичне супроводження психологічної підготовки суддів

Окрім поточного супроводження суддівської освіти за напрямком психологічної підготовки суддів, Національна школа суддів України провела заходи, спрямовані на подолання негативних наслідків пандемії COVID-19 “Практичні поради психолога для працівників системи правосуддя України у зв’язку із підвищеними ризиками поширення епідеміологічної ситуації”.

Уперше проведено семінари-практикуми для працівників Служби судової охорони “Практичні та психологічні особливості спілкування працівників Служби судової охорони з відвідувачами суду. Ефективна комунікація у професійній діяльності”.

Співробітники відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів брали участь у **розробці тренінгів** та тренерами у їх **проведенні**, а саме: “Основи саморегуляції та її роль в адаптації до суддівської діяльності”, “Врегулювання спорів за участі судді”, “Передача суддівського досвіду: методологія та практика”, “Основи ефективного спілкування в професійній діяльності працівників апарату судів: основні аспекти та психологічні особливості”, “Психологічні особливості спілкування з малолітніми/неповнолітніми учасниками судового процесу”.

Уперше Національна школа суддів України здійснила запис відеолекції для дистанційного курсу “Врегулювання спорів за участі судді”, що, в цілому, позитивно вплинуло на сприйняття навчальних матеріалів та засвоєння курсу суддями.

Співробітники відділу науково–методичного супроводження психологічної підготовки суддів продовжили проводити тестування відсторонених суддів.

Інша науково-методична діяльність НШСУ

Підготовлено відповіді:

- на виконання листа Верховного Суду від 14.01.2020 і ухвали Верховного Суду від 05.11.2019 щодо надання інформації та документів (лист НШСУ від 17.01.2020 № 19-01/123);
- на звернення Комітету ВРУ з питань правоохоронної діяльності щодо надання пропозицій та зауважень до законопроекту “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя” (реєстр. № 2710, поданий КМУ) (лист НШСУ від 30.01.2020 № 19-01/283);
- на лист Першого заступника Голови Державної служби фінансового моніторингу України Гаєвського І. М. щодо надання інформації (лист НШСУ від 02.04.2020 № 16-05/909);
- на лист заступника Міністра юстиції з питань європейської інтеграції Коломійця В. Р. щодо надання інформації для підготовки до захисту 7-ї періодичної доповіді України про виконання положень Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (лист НШСУ від 23.04.2020 № 16-05/970);
- на депутатське звернення народної депутатки України М. Бардіної від 30.04.2020 № 061/3-369 щодо удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі (лист НШСУ від 21.05.2020 № 19-01/1059);
- на лист заступника Міністра соціальної політики України Лебедцова Б. Б. щодо висловлення позиції стосовно вступу у законну силу судових рішень про усиновлення та позбавлення батьківських прав з урахуванням принципу забезпечення найкращих інтересів дитини (лист НШСУ від 22.05.2020 № 16-05/1061);
- на лист заступника Міністра юстиції з питань європейської інтеграції Коломійця В. Р. щодо надання пропозицій до проекту Указу Президента України “Про внесення змін до Указу Президента України “Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини” (лист НШСУ від 28.05.2020 № 16-05/1093);
- на лист Голови ГО “Національна спілка споживачів” Стремілової О. щодо надання інформації про рецензування посібника “Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика” (лист НШСУ від 10.06.2020 № 16-05/1161);

➤ на лист Левченка О. С. щодо надання інформації про рецензування посібника “Визнання правочинів недійсними: основи теорії та судова практика” (лист НШСУ від 10.06.2020 № 16-05/1162);

➤ лист заступнику Міністра юстиції України Банчуку О. А. щодо виконання підпункту 3 пункту 28 Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р. в частині запровадження в Національній школі суддів України навчальних програм та курсів з підготовки та підвищення кваліфікації суддів та працівників апаратів судів з питань прав та інтересів людей з інвалідністю, зокрема змісту Конвенції про права інвалідів (лист НШСУ від 26.06.2020 № 16-05/1269);

➤ лист голові Комітету з питань правоохоронної діяльності Верховної Ради України Монастирському Д. А. щодо висловлення позиції стосовно проєктів законів України “Про суд присяжних” (реєстраційний № 3843) та “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку із прийняттям Закону України “Про суд присяжних” (реєстраційний №3845) лист НШСУ від 31.08.2020 № 16-05/1460);

➤ лист Голові Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Костіну А. Є. щодо парламентських слухань на тему: “На шляху до справедливого судочинства в Україні” (лист НШСУ від 08.10.2020 № 16-05/1825);

➤ лист першому заступнику Голови Державної служби фінансового моніторингу України Гаєвському І. М. щодо надання інформації на виконання п. 14 Плану дій щодо удосконалення національної системи фінансового моніторингу за результатами 5-го раунду оцінки України Комітетом MONEYVAL щодо забезпечення спеціалізованого навчання суддів з питань розгляду і пріоритизації справ пов’язаних із ВК, ФТ та положень про спеціальну конфіскацію (лист НШСУ від 09.10.2020 № 16-05/1829);

➤ лист Голові Конституційного Суду України Тупицькому О. М. щодо конституційної скарги ПАТ “АЗОТ” та АТ “Запорізький завод феросплавів” відносно конституційності пункту 1 частини третьої статті 320 Господарського процесуального кодексу України (лист НШСУ від 21.10.2020 № 16-05/1938);

➤ зауваження щодо Проєкту постанови Верховної Ради України “Про схвалення Концепції першочергових заходів; з подальшого здійснення судової реформи в Україні” (реєстраційний № 3521).

З метою розширення партнерських зв’язків Національної школи суддів України підписано Меморандуми про співпрацю з Інститутом права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (22.10.2020) та Тренінговим центром прокурорів України та Національною школою суддів України (09.12.2020).

Національна школа суддів України здійснює виконання **Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних положеннях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної**

доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 05.09.2018 № 634-р, зокрема рекомендацій, передбачених:

➤ пунктом 6 “Забезпечення відповідної підготовки для юристів, слідчих, прокурорів і співробітників поліції з метою збільшення їх можливостей для проведення розслідування, документування та притягнення до відповідальності винних у випадках сексуального насильства відповідно до Міжнародного протоколу щодо документації і розслідування сексуального насильства в умовах конфлікту”;

➤ пунктом 13 “Продовження здійснення заходів щодо боротьби з корупцією та проведенням реформ, спрямованих на інституційну розбудову судової системи, в тому числі шляхом систематичного підвищення кваліфікації суддів, прокурорів, адвокатів, співробітників поліції та інших правоохоронних органів щодо застосування Конвенції, а також загальних рекомендацій Комітету ООН і його прецедентних рішень відповідно до Факультативного протоколу”;

➤ пунктом 18 “Забезпечення застосовування Конвенції, Факультативного протоколу та Загальних рекомендацій Комітету ООН усіма гілками влади, включаючи судову систему, як основу для законів, судових рішень і політики щодо гендерної рівності та покращення становища жінок”.

Інформацію про стан виконання вказаних заходів було надано в листах-відповідях на запити Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

НШСУ залучено до виконання **Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року**. Інформацію про стан виконання було надано на запит Міністерства юстиції України (листом від 06.04.2020 р.). На запит Міністерства юстиції України було висловлено зауваження до проекту Указу Президента України “Про внесення змін до Указу Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015 “Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини” (оновлена редакція Національної стратегії у сфері прав людини).

НШСУ залучено до виконання **рекомендацій, отриманих під час 28 сесії робочої групи з УПО Ради ООН з прав людини в ході представлення Національної доповіді щодо стану дотримання прав людини в Україні**, зокрема виконання:

➤ пункту 47 “Рекомендації щодо гендерної рівності та захисту прав жінок”;

➤ пункту 52 “Рекомендації щодо протидії домашньому насильству”;

➤ пункту 68 “Рекомендації щодо захисту осіб з інвалідністю”.

➤ Інформація про заходи, вжиті для реалізації зазначених пунктів були надані НШСУ листом від 19.01.2020 р. на запит Міністерства юстиції України.

Підготовлені пропозиції до:

➤ “Порядку здійснення моніторингу результативності подальшої участі в

доборі кандидатів на посаду судді після завершення спеціальної підготовки й успішності вступу у професію судді”;

- “Типового положення про територіальні управління ДСА України”;
- обговорення на круглому столі щодо реформи оптимізації судів (на запит начальника відділу спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді від 19 травня 2020 року).

Окрім цього, заповнено 55 анкет моніторингу судових рішень учасників тренінгу “Захист права власності в світлі статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини” (відповідно до Порядку оцінки ефективності суддівської освіти за компонентом “моніторинг судових рішень”, затвердженого наказом НШСУ від 03 лютого 2020 року № 6). Складено звіт із порівняльним аналізом судових рішень, ухвалених до та після періодичного навчання.

У співпраці з проєктом ЄБРР (Європейський банк реконструкції та розвитку) та IDLO (Міжнародна організація права розвитку) підготовлено анкету для анонімного опитування суддів господарських судів, які розглядають справи з антиконкурентного законодавства, у рамках “Тренінгу з питань конкуренції та державної допомоги” для підготовки в подальшому трьох тренінгів.

Проведено наукові дослідження:

Дослідження з тематики застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини (п. 106 Плану НД та НМР НШСУ на 2020 рік).

Результати дослідження використано для підготовки тез доповіді на тему: “Захист соціальних прав Європейським судом з прав людини: алгоритм розгляду та сучасні тенденції” для виступу на конференції “Соціальні права та їх захист адміністративним судом”, ініційованій Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду (2-3 липня 2020 р.), та вебінарі (2 жовтня 2020 р.); підготовки двох статей з тематики свободи пересування у світлі статті 2 Протоколу № 4 до Конвенції та практики ЄСПЛ; розгляду звернень заступника Міністра юстиції України – Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини щодо виконання рішень ЄСПЛ та підготовки листів-відповідей на звернення; підготовки інформації на запит Міністра з питань європейської інтеграції про стан виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р, зокрема, щодо залучення НШСУ до виконання підпункту 11 пункту 6 “розроблення та включення до навчальних програм та курсів підвищення кваліфікації суддів і адвокатів курсу з питань належного застосування статті 206 Кримінального процесуального кодексу України”; підготовки аналітичного огляду за результатами аналізу звернень заступника

Міністра юстиції України-Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини та надання пропозицій щодо включення рішень ЄСПЛ (у розрізі актуальних питань національної судової практики) до стандартизованих програм підготовки суддів; підготовки огляду судових рішень (з ЄДРСР) суддів-розробників із застосовуванням статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності) та практики ЄСПЛ для аналізу кращих практик; підготовки матеріалів з тематики доступу до суду у контексті статі 6 Конвенції та практики ЄСПЛ, підготовки виступу на конференції “Забезпечення єдності судової практики: правові позиції Великої Палати Верховного Суду та стандарти Ради Європи” з виступом на тему: “Рішення Великої Палати Верховного Суду: *Urbi et Orbi*” (20 листопада 2020 р.); підготовки виступу “Забезпечення професійної підготовки суддів з питань вивчення Конвенції та практики ЄСПЛ у системі заходів загального характеру” на комітетських слуханнях Комітету Верховної Ради України з питань правової політики на тему: “Проблеми виконання Україною рішень Європейського суду з прав людини” (9 грудня 2020 р.).

Дослідження з тематики реалізації прав без дискримінації за будь-якою ознакою (п. 107 Плану НД та НМР НШСУ на 2020 рік).

Результати дослідження використано для підготовки інформації на запити уповноважених державних органів щодо виконання Національною школою суддів України Національного плану дій з виконання рекомендацій, викладених у заключних положеннях Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок до восьмої періодичної доповіді України про виконання Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок на період до 2021 року, затвердженого розпорядженням КМУ від 05.09.2018 № 634-р, зокрема рекомендацій, передбачених пунктами 6, 13, 18; підготовки доповіді для виступу на вебінарі “Як великий, середній та малий бізнес виграє від політики рівності прав та запобігання домашньому насильству” у рубриці “Недискримінаційна реклама та маркетингові комунікації” (26 березня 2020 р.); підготовки інформації на запит Міністра з питань європейської інтеграції про стан виконання Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 року № 1393-р, зокрема щодо залучення НШСУ до виконання підпункту 4 пункту 107 “розроблення та запровадження тренінгів для суддів з питань расизму та дискримінації, насамперед на запобігання дискримінації”; підготовки навчальних матеріалів для тренінгу “Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя”.

Дослідження соціального контексту здійснення судочинства, зокрема забезпечення принципу гендерної рівності при здійсненні правосуддя та впровадження гендерного інтегрування в судову систему (п. 108 Плану НД та НМР НШСУ на 2020 рік).

Результати дослідження використанні для підготовки глави “Гендерні аспекти у діяльності голови суду” для посібника для голів судів (у межах - українсько-канадського Проєкту підтримки судової реформи); підготовки доповіді для виступу на круглому столі на тему: “Підведення підсумків виконання Національного плану дій “Жінки, мир, безпека” на період до 2020 року” (28 квітня 2020 р. у режимі відеоконференції); підготовки доповіді для виступу під час експертних публічних читань на тему: “Зобов’язання держави відповідно до Конвенції ООН про ліквідацію дискримінації щодо жінок. Статті 13 та 15 Конвенції” (CEDAW) (30 квітня 2020 р. у режимі відеоконференції); підготовки інформації на запити уповноваженого державного органу щодо виконання Україною рекомендацій, отриманих під час 28 сесії робочої групи з УПО Ради ООН з прав людини в ході представлення Національної доповіді щодо стану дотримання прав людини в Україні, зокрема щодо залучення НШСУ до виконання пунктів 47 “Рекомендації щодо гендерної рівності та захисту прав жінок”, пункту 52 “Рекомендації щодо протидії домашньому насильству”; підготовки та проведення онлайн-тренінгу для тренерів та гендерних координаторів “Гендерна рівність крізь призму заборони дискримінації у світлі практики Європейського суду з прав людини”; у співпраці з Координатором проєктів ОБСЄ в Україні (10-12 червня 2020 р.); підготовки виступу на конференції “Актуальні проблеми досудового розслідування та судового розгляду злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей, шляхи їх вирішення” на тему: “Позитивні зобов’язання держави за статтею ЄКПЛ щодо захисту дітей від сексуального насильства” (19 червня 2020 р.); підготовки до обговорення навчальних матеріалів тренінгу “Особливості розгляду кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”; підготовки та проведення онлайн тренінгу для голів судів “Гендерні аспекти діяльності суддів, обраних на адміністративні посади в судах” (17 липня 2020 р.); підготовки інформації на запит уповноваженого державного органу щодо роботи НШСУ в рамках шести тематичних пріоритетів Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки; підготовки інформації на запит уповноваженого державного органу щодо погодження Національною школою суддів України проєкту розпорядження КМУ “Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року”; розробки опитувальника для суддів-гендерних координаторів; підготовки та проведення засідання фокус-групи суддів-гендерних координаторів (3-4 листопада 2020 р.) з метою розробки рамки гендерних компетентностей судді; підготовки виступу на тему: “Гендерна рівність та доступ до правосуддя: точки перетину” (9 грудня 2020 р.) під час IX Щорічного міжнародного форуму з практики Європейського суду з прав людини (Львівського форуму); розроблення Плану заходів комунікації у сфері гендерної рівності на 2021–2025 роки.

Наукові дослідження з питань суддівської освіти (науково-методичне забезпечення суддівської освіти).

Розроблено проєкт Стратегії розвитку суддівської освіти в Україні на 2021-2025 роки.

Протягом I півріччя 2020 року розпочато роботу над узагальненням кращих практичних завдань тренінгів з вивчення Конвенції та практики ЄСПЛ для підготовки видання “Використання інтерактивних методів при викладанні практики ЄСПЛ”.

Наукові публікації

Науковими співробітниками НШСУ в 2020 році підготовлено 30 публікацій (наукових статей, тез доповідей, інтерв'ю) (додаток 3).

Журнал установи

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.05.2020 № 627 фаховий загальнодержавний науково-практичний та науково-методичний юридичний журнал “Слово Національної школи суддів України” внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія “Б”).

Упродовж першого півріччя 2020 року забезпечено видання 2 номерів (№ 3 (28) 2019; № 4 (29) 2019) загальнодержавного науково-практичного та науково-методичного юридичного журналу “Слово Національної школи суддів України” відповідно до нових вимог Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15 січня 2018 року № 32, зареєстрованого в Мін’юсті України 06 лютого 2018 року за № 148/21600).

Упродовж другого півріччя 2020 року забезпечено видання 3 номерів журналу “Слово Національної школи суддів України” 1 (30) 2020, 2 (31) 2020 та 3 (32) 2020.

Із повним змістом зазначених примірників журналу можна ознайомитись на його офіційному вебсайті – <http://slovo.nsj.gov.ua>.

VII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У своїй міжнародній діяльності Національна школа суддів України (далі – НШСУ) керується принципом вивчення та залучення кращого світового досвіду у сфері суддівської освіти для інституційного розвитку та удосконалення

освітньої та наукової складової діяльності закладу. З метою реалізації поставлених перед інституцією завдань відділ співпрацює з міжнародними організаціями, закладами суддівської освіти інших країн, програмами та проектами міжнародної технічної допомоги Україні (МТД), які працюють у сфері судочинства, а саме: Європейський Союз (ЄС), Рада Європи (РЄ), Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Уряд Канади та Організація Об'єднаних Націй (ООН) тощо.

НШСУ є членом Міжнародної організації суддівської освіти (IOJT), яка об'єднує 136 закладів освіти для суддів і прокурорів із 85 країн світу, а також має статус спостерігача в Європейській мережі суддівської освіти (далі – Мережа). Ректор НШСУ Микола Оніщук брав участь в обговоренні планів діяльності організації на XXIII Генеральній Асамблеї Європейської мережі суддівської освіти, яка цього року проводилася онлайн. Також через НШСУ судді були залучені до участі у серії вебінарів Мережі.

Співпрацю з проектами міжнародної технічної допомоги (МТД), яких у 2020 році нараховується **24**, було націлено на посилення інституційної спроможності Національної школи суддів України. Більшість цих проєктів продовжують свою діяльність, але є й ті проєкти, участь НШСУ у яких стала можливою за рахунок активного пошуку розширення сфер співпраці. Прикладами такого розвитку є започаткування роботи з такими проєктами: проєкт MATRA *“Судочинство та суспільство” в рамках ініціативи “Владі від влади”*, що фінансується Міністерством закордонних справ Нідерландів, проєкт Координатора проєктів ОБСЄ в Україні *“Підтримка професійного навчання суддів”*, проєкт пробації NORLAU норвезької місії з питань верховенства права в Україні, проєкт Міжнародної організації праці *“Права у світлі праці: покращення дотримання Україною основних міжнародних трудових норм”*, Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Міжнародною організацією права розвитку (IDLO) щодо проведення тренінгів для суддів господарських та адміністративних судів, які розглядають справи з питань застосування законодавства про захист економічної конкуренції, в рамках якого вже проведено 4 тренінги; Українсько-нідерландський проєкт *“Вдосконалення системи захисту дітей по відношенню до дітей у конфлікті з законом в Україні”* спільно з Всеукраїнською фундацією *“Захист прав дітей”* щодо навчальних програм для суддів; Програма ООН із відновлення та розбудови миру із розробки тренінгу та підготовки суддів-тренерів для формування медіативних навичок у суддів, Енергетичне Співтовариство (ЕС) для підвищення обізнаності суддів щодо зобов'язань України за Договором про заснування ЕС та нормативно-правової бази в галузі енергетики, ринку природного газу, захисту навколишнього середовища.

Карантинні обмеження, введені в Україні в результаті пандемії COVID-19, не лише не зупинили, а й активізували міжнародну співпрацю, перевівши більшість заходів в онлайн режим. НШСУ, завдяки співпраці з Консультативною

місією ЄС в Україні, отримала ліцензію на використання ZOOM платформи, за допомогою якої має можливість одночасно проводити до 20 онлайн заходів (конференції, тренінги, програми підготовки суддів та працівників апарату суду і Служби судової охорони, засідання груп розробників навчальних курсів, нарад тощо).

Згадаємо основні події, а саме:

підготовка суддів Верховного Суду (ВС), яка проводилась п'ятьма навчальними сесіями із залученням повного складу суддів ВС: 30 жовтня та 27 листопада – пленарні сесії; 20 листопада – онлайн-конференція “Забезпечення єдності судової практики: правові позиції Великої Палати Верховного Суду та стандарти Ради Європи”, участь у якій взяли понад 550 суддів, науковців, правозахисників й представників громадських об'єднань; 4 та 11 грудня – за окремими програмами для кожного касаційного суду у складі Верховного Суду. Для формування програм заходів із залученням провідних українських та міжнародних експертів, суддів Європейського суду з прав людини, Суду справедливості Європейського Союзу, членів Венеціанської Комісії, голів Верховних Судів інших країн долучилися міжнародні проєкти, а саме: *програма USAID “Нове правосуддя”*, проєкти: ОБСЄ *“Підтримка професійного навчання суддів”*, Ради Європи - *“Підтримка впровадженню судової реформи в Україні”*, *“Дотримання прав людини в системі кримінальної юстиції”*, *“Подальша підтримка виконання Україною рішень у контексті статті 6 Європейської конвенції з прав людини”*, *“Підтримка конституційних і правових реформ, конституційне правосуддя та допомога Верховній Раді у проведенні реформ, спрямованих на підвищення її ефективності”*.

➤ Спільно з Програмою USAID “Нове правосуддя” та Національним суддівським коледжем (США, Ріно) проведено дві серії відкритих вебінарів щодо дій судової влади в умовах пандемії для суддів, працівників апарату суду. Перша літня серія включала 3 вебінари: “Роль судді та судового адміністратора в умовах пандемії”, “Медіація для суддів та судових адміністраторів” та “Усвідомленість та зниження стресу у нинішні непрості часи”. Друга, осіння серія, включала 9 вебінарів за такою тематикою: “Професійний розвиток викладачів: як підготувати та провести вебінар”, “Фундаментальні навички написання судових рішень”, “Усвідомленість та зниження стресу при здійсненні правосуддя”, “Онлайн вирішення спорів для зменшення навантаження на суддів та покращення доступу до правосуддя”, “Навички для ефективного розгляду справ, пов'язаних з домашнім насильством”, “Мистецтво ухвалення вироку”, “Етика спілкування в соціальних мережах/медіа”, “Особливості організації та ведення судового процесу за участі присяжних” та “Дисциплінарне провадження стосовно суддів у США”.

Для суддів Вищого антикорупційного суду організовано спільний вебінар з питань міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

➤ Співпрацю з українсько-канадським проєктом *“Підтримка судової реформи”* було сконцентровано на такій тематиці: врегулювання спорів за участі

судді в цивільному та господарському судочинствах (у рамках підготовки суддів було проведено по 12 тренінгів), також триває розробка дистанційного курсу “Врегулювання спорів за участю судді”; фіналізовано матеріали навчального курсу “Особливості розгляду кримінальних проваджень, пов’язаних із домашнім насильством”, заплановано його подальше впровадження в навчальний процес із підготовки суддів та переведення матеріалів курсу в дистанційний формат; завершено розробку навчального курсу для кандидатів на посаду судді “Подолання гендерних стереотипів”, а дистанційний курс “Забезпечення гендерної рівності” – у процесі розробки.

➤ Триває спільна робота з проєктом ЄС “ПРАВО-Justice” щодо підготовки суддів–наставників кандидатів на посаду судді “Передача суддівського досвіду: методологія та практика” (проведено 3 вебінари для 75 коучів). Завершується розробка навчального посібника для суддів-наставників (коучів) спільно з європейськими експертами.

➤ У рамках проєкту ОБСЄ “Підтримка професійного навчання суддів” розпочато розробку двох навчальних курсів “Практичні аспекти розгляду судами кримінальних проваджень щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів” та “Особливості розгляду судами кримінальних проваджень про злочини проти безпеки виробництва” та посібників відповідно. Робочою групою гендерних координаторів/ок розробляються гендерні компетентності для суддів.

➤ Продовжується активна співпраця НШСУ та *Консультативної місії Європейського Союзу* із підготовки тренерів навчальних курсів для слідчих суддів з актуальних питань щодо арешту майна в діяльності судді, щодо надання слідчим суддею дозволу на проведення обшуку, огляду, тимчасового доступу до речей і документів та щодо обрання запобіжних заходів.

➤ У співпраці з *IFES Україна* розроблено навчальний курс для суддів адміністративних та місцевих загальних судів щодо вирішення виборчих спорів, пов’язаних з місцевими виборами в Україні 2020. Проведено 5 тренінгів та надруковано посібник “Місцеві вибори 2020: посібник для суддів”.

➤ За підтримки проєкту “Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні” розроблено навчальний курс для суддів “Кримінально-правовий захист професійної діяльності журналістів”, який у дистанційному режимі запроваджено в навчальний процес при підготовці суддів на загальнонаціональному рівні та в регіональних відділеннях НШСУ. Для суддів адміністративної юстиції також було цікаво взяти участь у серії спільних вебінарів “Доступ до публічної інформації у світлі Конвенції Ради Європи про доступ до офіційних документів”.

➤ Не менш важливим питанням є питання кіберзлочинності. Участь суддів у навчальних заходах стала можливою завдяки проєкту *РЄ та ЄС “CyberEast: Дії щодо кіберзлочинності за кіберстійкість у регіоні Східного партнерства”*.

➤ Активно НШСУ співпрацює з рядом проєктів МТД, які опікуються проблемами захисту прав дитини, це українсько-нідерландський проєкт “Зміцнення системи захисту дитини для дітей у конфлікті із законом” та Всеукраїнська фундація “Захист прав дітей” із розробки та запровадження навчального курсу “Зміцнення системи захисту дітей у конфлікті з законом”. Для розуміння сексуальної експлуатації та насильства над дітьми в Інтернеті продовжується співпраця з проєктами РЄ “Кінець сексуальній експлуатації щодо дітей онлайн в Європі” та проєктом “Боротьба з насильством щодо дітей в Україні” через спільні вебінари та тренінги.

➤ У співпраці з проєктом РЄ “Дотримання прав людини в системі кримінальної юстиції України” проведено дистанційний курс Європейської програми навчання у сфері прав людини для представників юридичних професій (HELP) “Вступ до ст. 5 Право на особисту свободу та недоторканість”.

У співпраці з проєктами МТД у 2020 році було проведено:

- **45** засідань груп розробників навчальних курсів;
- **75** навчальних заходів (вебінари, тренінги для тренерів, тренінги для суддів, голів судів, працівників апарату суду, співробітників територіальних управлінь Служби судової охорони, апробації розроблених навчальних курсів);
- Вийшов друком посібник “Огляд судової практики з розгляду спорів щодо виборів та виборчих правопорушень в Україні: за результатами президентських та парламентських виборів 2019 року”, розроблений Національною школою суддів України спільно з IFES Україна. Передано до друку 2 посібники: “Використання інтерактивних методів при викладанні практики ЄСПЛ” та нова редакція посібника “Застосування практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві” у співпраці з проєктом ОБСЄ “Підтримка професійного навчання суддів”.

Започатковано співробітництво Національної школи суддів України з іноземними закладами суддівської освіти:

➤ Школою суддів Іспанії. Першим спільним заходом став вебінар “Підготовка кандидатів на посаду судді”, під час якого колеги з обох інституцій обмінялися досвідом підготовки кандидатів на посаду судді в Україні та Іспанії відповідно;

➤ Академією правосуддя при Верховному Суді Республіки Казахстан. Проректор Національної школи суддів України Наталія Шукліна взяла участь у II Євразійському форумі з прав людини “Права людини і судова влада сучасного Казахстану: проблеми, тенденції і перспективи” та виступила із доповіддю “Підвищення кваліфікації суддів як інструмент захисту прав людини в Україні”.

Співробітники Національної школи суддів України беруть активну участь у важливих заходах (зокрема, в онлайн режимі), які проводяться в Україні і за кордоном. Для прикладу: семінар “Європейська конвенція з прав людини: живий інструмент протягом 70 років” (м. Страсбург, Французька Республіка); III

судовий форум; III Міжнародна науково-практична конференція “Соціальні права та їх захист адміністративним судом”; IX щорічний судовий форум “Вектор розвитку 2020”; IX міжнародний форум з практики європейського суду з прав людини; засідання Східноєвропейського та Центральноезасіатського регіонального форуму суддів з ВІЛ, прав людини; круглий стіл “Реформа оптимізації судів в Україні: поточний стан та перспективи. Презентація Концепції переваг реорганізації судів”.

НШСУ активно працює над підтримкою та розвитком напрямків співробітництва, розширенням зв'язків із міжнародними організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги та іноземними закладами суддівської освіти, проводячи переговори та зустрічі з керівниками, уповноваженими представниками та експертами різних організацій, експертними місіями, які займаються моніторингом ефективності використання міжнародної технічної допомоги та формуванням перспективних планів співпраці. За звітний період було проведено більше **50** зустрічей, зокрема, і в режимі онлайн, за участі ректора, проректорів, начальників відділів та провідних фахівців НШСУ, що стосувалися питань взаємодії.

VIII. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НШСУ

Інформаційне забезпечення діяльності Національної школи суддів України у 2020 році здійснювалося з урахуванням подальшого розвитку комунікаційних технологій, удосконаленням форм та поглибленням змісту підготовки суддів, упровадженням сучасних інформаційних технологій у навчальний процес.

Зважаючи на карантинні обмеження, інформаційна політика НШСУ у цей період зосереджувалася на висвітленні дистанційних заходів з розробки навчальних курсів, спрямованих на проведення спеціальної підготовки в майбутньому, та обумовлювалася зростанням уваги суспільства і засобів масової інформації до діяльності установи у зв'язку з проведенням онлайн підготовки суддів Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду України.

Водночас, відбулося суттєве збільшення кількості інформаційних продуктів. Так, за 2020 рік на офіційному сайті Національної школи суддів України було розміщено понад 2 200 інформаційних повідомлень про заходи з підготовки суддів, спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді, підготовки працівників апаратів судів, новації в діяльності установи, події за участі керівництва Школи, важливі факти й матеріали щодо суддівської освіти та кваліфікації. Стали постійними рубрики “На допомогу викладачу (тренеру)”, “Щоденник спеціальної підготовки кандидатів на посаду судді”, “План основних заходів Національної школи суддів України” на поточний тиждень.

У співпраці із засобами масової інформації, зокрема з відомими фаховими юридичними виданнями, НШСУ систематично інформує громадськість про найактуальніші новини суддівської освіти, а також готує цікаві аналітичні матеріали та інтерв'ю на актуальні теми. Постійно вдосконалюються форми подачі інформації та модернізуються рубрики вебсторінки Національної школи

суддів України, що дозволяє робити новини цікавішими та кориснішими для користувачів.

Варто зазначити, що продовжує розвиватися як альтернативне джерело інформування офіційна сторінка НШСУ в соціальній мережі Facebook, яка дає змогу відстежувати найактуальніші події щодо підготовки суддів. За рік роботи у Facebook здійснено понад 3 000 дописів. На сьогодні вебсторінка Школи виконує функцію платформи для діалогу із зацікавленими особами, оперативного зворотного зв'язку із читацькою аудиторією, яка нині налічує понад 5,5 тисяч постійних користувачів. Кількість “уподобань”, розміщених у соціальній мережі матеріалів, уже перевищила 5 тисяч.

Активно розвивається YouTube-канал НШСУ, де оприлюднюються відеосюжети й телепередачі про діяльність Національної школи суддів України, роботу її керівництва та співробітників відділів. Так, уже традиційними стали онлайнтрансляції окремих навчальних заходів, поступово формується бібліотека навчальних відеоматеріалів та готуються нові ініціативи в цьому напрямі.

Серед перспективних напрямів Національної школи суддів України залишається робота над створенням власного телеканалу, який транслюватиме актуальні тематичні програми та/або інтерв'ю із цікавими особистостями.

Додамо й те, що вже третій рік у центральному офісі Школи успішно функціонує інформаційне табло, яке транслює інформацію про останні події і заходи у сфері суддівської освіти.

ІХ. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НШСУ

З метою забезпечення організаційної діяльності Національної школи суддів України у 2020 році розроблено та укладено **361** договір із господарських питань і **43** додаткові угоди до них.

У 2020 році було укладено **1565** цивільно-правових договорів про залучення суддів та інших осіб до викладацької діяльності.

Для реалізації спільних проєктів у сфері професійної підготовки та підвищення кваліфікації суддів і працівників апаратів судів, науково-дослідної діяльності, обміну досвідом та інформацією з метою розвитку системи правосуддя України у 2020 році укладено **3** меморандуми про двосторонню співпрацю.

За 2020 рік проведено **126** засідань тендерного комітету та складено відповідну кількість протоколів про роботу цього комітету.

За 2020 рік проведено **18** тендерних процедур і **199** процедур публічних закупівель через електронну систему “ProZorro”.

Представлено інтереси Національної школи суддів України у **3** судових провадженнях.

У 2020 році, до початку тимчасового обмеження роботи у зв'язку з карантинними заходами, усі структурні підрозділи установи в місті Києві користувалися програмою електронного документообігу “Канцелярія”, яка

дозволяє швидкий доступ до електронних версій документів і здійснення контролю за їх виконанням.

За звітний період у Національній школі суддів України було опрацьовано **7575 документів**, зокрема:

вхідних листів та ін. документи – 2051,
вихідних листів – 2423,
доручень ректора, ректорату та проректорів – 18,
вихідних реєстрів – 77,
вхідних реєстрів – 258,
службових записок – 754,
запитів на інформацію та звернень громадян – 71.

За 2020 рік було зареєстровано, перевірено, відредаговано та відформатовано **1277 наказів** з основної діяльності та з адміністративно–господарських питань, з яких **664 пройшли правову експертизу** на відповідність їх чинному законодавству.

Перевірено, відредаговано та відформатовано **331 інформацію** для розміщення на вебсайті установи.

На контроль було взято **315 вхідних документи** та **310 знято з контролю** у зв'язку з виконанням.

У 2020 році для забезпечення діяльності Національної школи суддів України Законом України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” було виділено кошторисні призначення в розмірі **117 055,0 тис. грн:** за загальним фондом – **49 018,9 тис. грн**, за спеціальним фондом – **68 036,1 тис. грн**.

Зокрема:

оплата праці з нарахуваннями – 112 198,7 тис. грн,
видатки на товари та послуги – 3 967,1 тис. грн,
видатки на відрядження – 157,2 тис. грн,
видатки на оплату комунальних послуг – 692,0 тис. грн,
капітальні видатки – 40,0 тис. грн.

Бюджет Національної школи суддів України на 2020 рік

У межах затверджених асигнувань забезпечено своєчасну оплату праці працівників установи, викладачів та інших осіб, які залучались до науково-викладацької роботи протягом 2020 року, здійснено перерахунок заробітної плати працівникам за січень–вересень 2020 року відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 10.10.2020 № 935 “Деякі питання матеріального забезпечення працівників Національної школи суддів України”.

Для забезпечення діяльності Національної школи суддів України придбано засоби індивідуального захисту, дезінфікуючі речовини для боротьби з COVID-19, створено комплексну систему захисту інформації класу “3”, сплачено за послуги оренди, зв’язку, комунальні та інші послуги, а також здійснено випуск загальнодержавного науково-практичного та науково-методичного юридичного видання “Слово Національної школи суддів України”.

Станом на 1 січня 2021 року кредиторська та дебіторська заборгованість відсутні.